

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 59.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravlništvo
je v Ljubljani v Gregorčičevi
ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, petek 28. maja 1937

Cena posamezni
številki din 1.50

Manifestacija enotnosti slovenskega trgovstva

Občni zbor Zveze trg. združenj v Slov. Gradcu

Stane Vidmar novi predsednik Zveze — Ustanovitev konzorcija „Trgovskega lista“

Tradicija je že, da so občni zbori Zveze trgovskih združenj tudi močne in lepe manifestacije solidarnosti slovenskega trgovstva. Nedeljski občni zbor v Slovenjem Gradcu pomeni v tem oziru nov uspeh in novo potrditev te enotnosti. Pri tem pa je še treba poudariti, da se ta enotnost ni pokazala samo na zunaj, temveč tudi na znotraj. Videlo se je, da je mišljenje vsega slovenskega trgovstva enotno, da vsi nazirajo na vsa glavna vprašanja enotno, zato se tudi niti v enem vprašanju niso debate izpremenile v medsebojno prerekanje, temveč je vsak govornik samo dopolnjeval drugega govornika. Posebno lepo pa se je izkazala ta enotnost tudi pri vprašanju „Trgovskega lista“. Enodušnost, s katero so vsi nastopili za svoje stanovsko glasilico, poštvalnost, ki so jo pokazali številni pristopi v novi konzorcij, vse to je našemu trgovstvu v čast. Upamo in smo tedno prepričani, da bo ta poštvalnost še narasla in omogočala, da bo imelo trgovstvo glasilico, ki bo naravnost na vzgledni višini.

Se v enem oziru se je lepo izkazala enotnost slovenskega trgovstva. Vsa osebna vprašanja so bila rešena mahoma in v splošno zadovoljnost. Novi predsednik Stane Vidmar pa je bil sprejet od vseh z veseljem, da bo njegovo delo lahko, pa čeprav so naloge predsednika Zveze velike in polne težke odgovornosti.

Občni zbor Zveze trg. združenj pa ni le manifestacija, temveč tudi skupščina dela. To je pokazala predkonferenca. Od desetih in do osmih zvečer, s kratkim opoldanskim prestedkom, je trajala konferenca, a zanimanje delegatov je ostalo do konca živo in napeto. Vsa vprašanja, ki zadevajo trgovstvo in slovensko gospodarstvo, so se obravnavala in sicer z vso objektivnostjo in temeljitostjo. Žalibog so se morale vedno znova konstatirati napake, ki jih delajo naša upravna mesta in ki so krive, da Jugoslavija kljub vsem svojim velikim naravnim bogastvom še vedno ni bogata, temveč revna dežela z obupno nizkim življenjskim standardom prebivalstva.

Te neprestane napake, ta neskončni diletantizem je tudi kriv, da so zlasti gospodarski stanovi še vedno v stalni defenzivi, kakor je poudaril z vso pravico zbornični predsednik Ivan Jelačin, in v čemer je oni obupni vzrok, da slovenski gospodarski sloji niti ne morejo pričeti z izvajanjem konstruktivnega programa. Še vedno mora vse njih delo veljati obrambi pred neprestanimi napakami, ki onemogočajo vsak gospodarski razmah v deželi. Kdaj bo že na odgovornih mestih zmogla prava uvidenost, da se bodo začele nad vse utemeljene zahteve gospodarskih organizacij upoštevati!

Zaradi teh neprestanih napak tudi ne more biti bilanca, ki se

podaja na občnih zbiorih Zveze, razveseljiva. Vse stare napake ostanejo, njim pa se pridružujejo nove, da kljub zboljšanju razmer po svetu in v velikem delu Jugoslavije Slovenija še vedno ne more konstatirati nobenega zboljšanja. Posledica tega je, da je zlasti položaj podeželskega trgovca obupen, kakor je bil in da se tudi pozicija slovenskega gospodarstva stalno slabša. Zato ni le lepa beseda, temveč nujna potreba apel, ki so ga v Slovenjem Gradcu znova naslovili slovenski trgovci na naše politične ljudi iz vseh tabarov. Ni važnejšega dela kakor je delo za slovensko gospodarstvo in kadar gre za interese tega gospo-

darstva, takrat naj utihnejo vsa nasprotstva, takrat naj se harmonično dela za zboljšanje. Nujno želimo, da bi ta, iz največje stiske porojen apel, našel že enkrat svoj dober odmev.

Še eno zahtevo trgovstva je treba omeniti v zvezi s temi večnimi upravnimi napakami, to je zahteva po svobodi kritike! Ali ne bi bilo že zločinsko početje, če bi državljanji molčali, kadar vidijo, da se delajo napake, kakor da jih vse to nič ne briga? Saj vendar ljubijo svojo zemljo in svojo državo, saj jim ni vseeno, če država napreduje ali nazaduje! Iz takšnega globokega patriotizma porojena kritika mora biti dovoljena,

ker je edina rešitev! Kdor ljubi Jugoslavijo, ta mora biti s trgovci vred za svobodo tiska!

Po svoji najboljši vesti, na podlagi svojih dragocenih izkušenj iz življenja so slovenski trgovci povedali, kaj je treba storiti, da bo napredovalo slovensko in jugoslovansko gospodarstvo, da se bo dvigala k večjemu blagostanju Jugoslavija in da se bo mogla vedno opreti na zadovoljne Srbe, Hrvate in Slovence! Naj ne bo preslišana iz tako lepih nagibov in s tako utemeljenostjo povedana beseda! Nočemo niti misliti na to, kaj more in mora nastati, če bo trmo-glavost in pa osebna dobičkažel-jnost mogla udušiti to besedo!

ki prihajajo že v naprej s slepar-skim namenom na deželo, da bi si za zimo nabrali nekaj denarja. Tem ljudem je vseeno, kakšno sadje se pošilja v tujino in tako se dostikrat zgodi, da se celi va-goni tega slabega sadja zavrnejo in da imajo producenti od svojega sadja samo stroške in niti naj-manjšega plačila. Strogo je treba gledati na to, da ni za producenta pri sadni trgovini prav nobenega rizika, temveč da dobi za svoje sadje tudi takoj svoj denar. Vse nakupovalce brez denarja je treba takoj pozvati na odgovornost.

Obširna pojasnila glede bivšega obveznega združenja sadnih izvoznikov, novega prostovoljnega društva ter organizacije sadnih izvoznikov je podal zbornični tajnik dr. Pless. Naglasil je, da je moralo obvezno združenje likvidirati, ker se je izkazalo kol življenjsko nesposobno. Komaj ena četrtina članov je mogla plačevati letno članarino 100 din. Zato se je ustanovilo zasebno društvo, ki sedaj dobro deluje in ki se tudi trudi, da čim bolj olajša sadni izvoz. Na svoje stroške je odšla deputacija društva sedaj v Beograd, da izposluje vse potrebne olajšave za sadni izvoz. Organizacija sadnega izvoza zahteva mnogo denarnih sredstev. Zato naj se pusti zasebno društvo, ki dobro dela, obnove pa naj se sadne sekcije pri združenjih. Toda te morajo tudi delati in ne samo pokazati svoje zanimanje na občnih zbiorih.

Govorila sta še predsednik mar. okoliškega združenja Kostanjšek, ki je tudi poudarjal delavnost novega društva ter predlagal, da predsedniki sadnih odsekov vstopijo v zasebno društvo, ki bo rado ustreglo vsem njihovim željam, ter zbor. svetnik Hrastelj, ki je zlasti zahteval, da daje Prizad tudi posameznim sadnim trgovcem izvozne kontingente.

Predsednik Pinter je nato reasimiral na kratko debato, ki je izzvenela v tem, da se sestanejo predsedniki vseh štirih sadnih sekcij in da ti vstopijo v novo zasebno društvo. Ker je izvozna sezona že pred durmi, se drugi konkretni sklepi niso mogli sprejeti.

Predkonferenca

V lepem in novem Sokolskem domu je otvoril ob 10. dopoldne I. podpredsednik Zveze trgovskih združenj Ferdo Pinter predkonferenco. Pozdravlja vse navzoče in zlasti domačina predsednika slovenjegraškega združenja g. Rozmana.

Predkonferenca je sklicana že dopoldne, da imajo vsi delegati dovolj prilike, da povedo vse svoje težnje in zahteve. Predkonferenca je namenjena samo delegatom, da se zadostno pogovorimo med seboj. Nedeljski občni zbor pa naj manifestira našo enotnost pred vso slovensko javnostjo.

Nato je prešel takoj na dnevni red, na predloge posameznih združenj. Nekatera združenja sicer niso poslala svojih predlogov v predpisanem roku, toda mi nismo nobeni formalisti in se bodo zato obravnavali vsi predlogi. Vseh predlogov združenj je nad 20. Ker so nekatera združenja poslala iste predloge, bomo obravnavali te skupno.

Združenja v Ljutomeru, Mariboru, mestu, Slov. Konjicah in Ptuj-okolici in Kranju zahtevajo v svojem predlogu

novelizacijo obrtnega zakona, zlasti § 19. toč. 4.

V svojih predlogih poudarjajo združenja:

5. novembra 1936 je poteklo že pet let, odkar je bil uveljavljen obrtni zakon. V tem času se je izkazalo, da vsebuje ob. z. mnogo določil, ki so na škodo trgovcem in trg. naraščajo. Zbornice in Zveze se mnogo trudijo, da bi se te napake popravile, od katerih je zlasti težka določba § 19. toč. 4., po kateri se imetnikom rokodelskih obratov dovoljuje izvrševanje trgovinskih obratov, če dokažejo, da so v svoji stroki najmanj tri leta samostojno poslovali. Ni jim torej potrebna nobena strokovna obrazba, kar je v nasprotju z drugimi določili obrtnega zakona in kar je na škodo tako trgovcem, katerim se ustvarja s tem škodljiva konkurenca, ko tudi obrtnikom samim, ki dostikrat izgube vse

svoje prihranke, ker so se lotili posla, katerega ne znajo. Zato se naj ta paragraf izpremeni v tem smislu, da mora tudi obrtnik za vodstvo trgovine dokazati svojo praktično in teoretično naobrazbo v trgovinski stroki. Izjemoma pa bi se smel dovoliti obrtnikom, ki že najmanj 5 let samostojno opravljajo svoj obrt, prehod v trgovinski obrt, toda samo za sorodno stroko. Čevljar bi torej smel tudi prodajati čevlje.

Združenje v Kranju pa predlaga nadalje, da se za trgovski naraščaj učna doba padaljša od 2 na 3 leta, da 4 razredi meščanske ali srednje šole nadomeščajo le 1 leto učne dobe in da dovršena srednja šola nadomešča učno dobo in 1 leto zaposlitve.

Predkonferenca je vse te predloge soglasno odobrila ter se bo o teh predlogih napravila posebna predstava.

Združenje Črnomelj — Metlika in združenje Št. Lenart predlagata, da vsa združenja začno energično akcijo

proti krošnjarstvu in šušmarstvu.

Niti stroga navodila banskih uprav v Ljubljani in v Zagrebu niso omejila krošnjarstva, temveč se to še naprej širi, da že resno ogroža eksistenco trgovcev. Posebno težko se občuti, ker vlada zaradi nejasnih predpisov med oblastmi samimi nejasnost, kdaj se sme krošnjarstvo dovoliti in kdaj ne. Zato se dogaja, da imajo nekateri krošnjarji celo oblastna dovoljenja za krošnjarije z manufakturnim blagom, ki jih nikdar ne bi smela imeti.

Zato naj Zveza začne potrebno akcijo, da bo izdalo trg. ministrstvo posebno naredbu, s katero se bo natančno določilo, s katerim blagom in v katerih krajih se sme krošnjariti. Ta naredba naj določa, da ima pravico do krošnjarstva samo prebivalstvo onih krajev, ki je dobilo to pravico s cesarskim patentom z dne 4. septembra 1852 in samo s predmeti, ki so navedeni v tem patentu.

Združenje v Št. Lenartu pa predlaga tudi samopomoč trgovstva, ki naj plačuje posebne nagrade za vsakega prijetelega šušmarja. Vsem, ki brez pravice krošnjarijo ali šušmarijo, pa naj se zapleni blago, izkupiček od tega blaga pa naj se uporabi za plačilo inkorporacije in triletno članarino, dočim naj se preostanek krošnjarjem in šušmarjem vrne. Na ta način se bodo ti prisilili, da bodo prenehali z nelegalnim kupčevanjem ter bo od tega imela korist tudi državna blagajna.

V debati se je opozorilo tudi na to, da imajo nekateri krošnjarji zelo dobre zveze, s katerimi se nekateri od njih tudi odkrito hvajlijo, češ da se jim ne more nič zgoditi, samo da nekaj plačajo. Nujno je, da tudi v tem pogledu stori Zveza potrebne korake.

Daljša debata se je razvila o predlogih združenj v Ormožu in v Št. Lenartu glede ureditve razmer

našega sadnega izvoza.

Združenje v Ormožu namreč opozarja, da se opaža, kako se množi število sadnih nakupovalcev, ki nimajo za ta težavni posel prav nobene strokovne sposobnosti. Dostikrat se zgodi celo, da nakupujejo sadje ljudje, ki niti ne poznajo vseh vrst sadja. Ti nakupovalci so dostikrat krivi, da pripeljejo kmetje na trg tudi slabo sadje, ker jim obljublajo, da bodo že spravili sadje v denar. Zaradi tega trpi sloves našega sadja in tuji nakupovalci sadja odidejo po sadje v južne kraje.

Predsednik združenja v Št. Lenartu Ratej opozarja, da so med temi nakupovalci ljudje, ki so brez vseh izkušenj in brez vsakega denarja. Ti ljudje so povzročili kmetalcem in vsej sadni trgovini že milijonske škode. Za nujno potrebno smatra tudi, da Prizad daje izvozne kontingente sadnim izvoznikom direktno in ne le po društvu v Mariboru.

Zbor. svetnik Senčar omenja, da so med temi nakupovalci ljudje,

XVII.
LJUBLJANSKI
VELESEJEM

40.
RAZSTAVNA
PRIREDITEV
5.-14. junija 1937.

Železniška izkaznica za polovično vozno
se dobi pri blagajnah železniških postaj
za din 2.—. Velesejnske legitimacije se
izdajajo pri blagajnah na velesejnu.
Sejmische obsega 40.000 m. Proke 600 raz-
stavilalec iz 14 držav.
Posebne razstave: Lovska, gospodinska,
pohištena, avtomobilska, male živali.
Modna revija z varietejem. Veliko zaba-
višče. — Koristno — prijetno.

Proti privilegijem konsu- mov

Združenje Črnomelj-Metlika zahteva, da napravi Zveza trg. združenj potrebne korake, da se z novim zakonom uredi poslovanje konsumnih in nabavljajnih zadrug, ker so sedanji predpisi že zastareli. Delo zadrug naj se omeji samo na preskrbo lastnih članov ter naj se nad poslovanjem zadrug uvede stroga kontrola, pri kateri naj sodelujejo tudi zastopniki trgovskih združenj. Na vsak način pa se mora nehati, da bi te zadrug prosto kupčevale z vsemi predmeti in prodajale vsakomur, za to pa uživale še razne davčne oprostitve, znižane prevoznine in druge ugodnosti.

S splošnim odobravanjem je bil sprejet ta nujno potrebni predlog.

Proti podražitvi dopisnic

je nastopilo v svojem predlogu združenje v Ljutomeru, ki zahteva, da se razveljavi sklep o podražitvi dopisnic od 75 par na 1 din. S tem so najbolj prizadeti ravno revni sloji.

Isto združenje zahteva, da se poslovni čas na poštah zopet začenja že ob 14. Temu predlogu se pridružuje tudi delegat Rojnik, ki zlasti opozarja na nujno potrebo, da se v hmeljski sezoni podaljšajo uradne ure poštne uradov.

Za zboljšanje prometa in uvedbo novih vlakov je vložilo celo vrsto predlogov združenje v Konjicah. Zveza se bo potrudila, da se bodo ti predlogi upoštevali pri sestavi jesenskega voznega reda.

Pri tem so delegati konstatirali, da gremo glede železniškega prometa rakovo pot. Namesto, da bi se promet pospešil, vozijo vlaki vedno počasneje. Do kako žalostnih prometnih razmer smo že prišli, najbolj jasno dokazuje konstatacija združenja v Slov. Konjicah, da vozi avtobus na 25 km dolgi cesti samo eno uro, vlak iz Poljčan v Konjice pa na 15 km dolgi pregi celih 48 minut.

Znižanje prevoznine za les

Gen. direkcija drž. železnice je uvedla l. 1935 25% znižanje tovarnine za lesan in rezan les v vagonih tovornih ter 35% znižanje prevoznine za okrogli les, da bi se s tem ubila konkurenca splavarjev. To znižanje pa ne velja za vse postaje, temveč le za nekatere. Tako velja ta ugodnost iz Dravograda za les, ki se nalaga v Dravogradu, ne pa tudi za les, ki se nalaga v Prevaljah. Postaja Šostanj, ki je ob vodi, nima te ugodnosti, Velenje, ki ni ob vodni poti pa jo ima. Podobno je še pri celi vrsti drugih postaj. Posledica tega je, da se plača za prevoz 10 tonskega vagona iz Slovenjega Gradca, ki nima te ugodnosti v Osijek 2.460 din, z Dravograda, ki ima to ugodnost pa 1.380 din. Zato morajo voziti les iz Prevalj v Dravograd, da so ceste zaradi teh transportov že čisto razbite. Južna železnica, ki je bila zasebno podjetje, je imela smisel za potrebe teh krajev in jih podpirala z ugodnejšimi prevozninami, drž. železnice pa tega smisla nimajo. Zlasti pa ne gre, da železniška uprava nekatere kraje favorizira.

Tem predlogom združenj v Konjicah in Slovenjem Gradcu se je pridružil tudi podpredsednik Škrbec, ki zlasti obsoja, da imajo nekatere firme v Beogradu ta privilegij, da se jim znižuje prevoznina, dočim mora vsa Kranjska plačevati polno prevoznino. Zveza bo v tem vprašanju napravila posebno predstavko na železniško ravnateljstvo.

Za svobodo tiska

Združenje v Mariboru predlaga, da se store vsi potrebni koraki, da se zajamči svoboda tiska, zlasti pa strokovnega. Če strokovni listi kritizirajo razmere, potem jih kritizirajo predvsem zato, da se razmere zboljšajo. Zato o kakšni zlonamerni tendenci ne more biti go-

vora. Po umestnih pripombah še nekaterih drugih delegatov o nujni potrebi svobode kritike, je zbor soglasno sprejel zahtevo po svobodi tiska. Dopoldanska seja je bila s tem zaključena in ob 3 se je seja nadaljevala.

Apel na liste

Združenje v Mariboru predlaga apel na ves tisk, da poroča o gospodarskih razmerah objektivno in da ne poroča o zboljšanju gospodarskega stanja, če to ni res. Zlasti je treba nastopiti proti onim listom, ki pišejo o Sloveniji kot o

Proti deviznim in valutnim omejitvam

Delegat gornje-radgonskega združenja Neubauer je vložil daljši predlog zaradi deviznih kazni, ki se nalagajo izvoznikom. Tako so bili izvozniki v Gor. Radgoni kaznovani z globami od 4000 do 31.000 din, ker niso prejeli izvozniki vsega denarja za izvoženo blago po kliringih, temveč so protivrednost za izvoženo vnosili v efektivnih tujih valutah. Te valute pa so jim prinesli tuji odjemalci sami v državo in so jih zato morali sprejeti ali pa ne bi dobili svojega denarja. Globa je v tem primeru pač čisto krivična.

Glede vnosa valut pa ima finančno ministrstvo dvojno mero, in sicer eno za tuje državljane, drugo pa za lastne. Če prinese tuje valute v državo, mu sme carinarnica prineseno vsoto potrditi. Valuto predloži tuje hkrati s potrdilom carinarnice pooblaščen banki, ki jo ponudi Narodni banki v odkup. Ker N. B. v večini primerov valute ne odkupi, more tuje izvoziti blago za celo protivrednost. Proti lastnim državljanom pa se ne postopa na ta način. Če prinese tujo valuto domačin in to potrdi carinarnica, potem ne smatra N. B. to potrdilo za opravičitev obveznosti, ki jo je moral prevzeti izvoznik, ko je prejel potrdilo o zavarovanju valute, temveč izvoznika zaradi prestopka deviznih predpisov kaznuje. Posledica tega je, da dobi tuji izvoznik, ki ne plačuje pri nas nobenih davkov, z lahkoto za izvoz potrebno potrdilo, naš izvoznik pa je kaznovan, če postopa na isti način.

Zahtevamo vsaj takšne pravice za naše izvoznike, kakor jih uživajo tuji. V zadnjem času pa se je položaj še poslabšal, ker nočejo carinarnice dajati našim državljanom niti potrdil o vnosu tujih valut.

Zbornični predsednik Jelačin je nato poročal o »Trgovskem listu« in o težavah, ki jih je bilo treba premagati, da je bilo redno izhajanje lista zopet zagotovljeno. Da bi se list postavil na trdnjejo podlago, se je hotela ustanoviti zadruga, a je sodišče njeno registracijo odklonilo. Toda »Trgovski list« nam je neobhodno potreben in zato moramo delati na to, da ne bo le životaril, temveč da bo imel krepko podlago in da bo izhajal v obliki in z vsebino, da bo imela javnost respekt pred njim.

Brez ozira na vse ovire, gremo dalje po svoji poti. Če je bila registracija zadruga odklonjena, ne bomo rekurirali, temveč smo sklenili, da ustanovimo konzorcij, h kateremu bo mogel pristopiti vsak trgovec in bo vsak lahko imel tudi isto število deležev. S konzorcijem bo stvar tudi veliko bolj enostavna. Cilj ustanovitve konzorcija je samo ta, da bo vsak trgovec njegov lastnik, da bo list še bolj uvaževan in s tem interesi trgovstva v javnosti še bolj zastopani.

O novih pravilih konzorcija je

blagoslovljeni pokrajini samo zato, da bi ji škodovali in da bi se povečali njeno davčno breme. Predlog združenja je bil soglasno sprejet kakor tudi predlog istega združenja, da mora eno delegatsko mesto radi potrebnih stikov z Zvezo trg. združenj pripasti vsakokratnemu predsedniku združenja.

Soglasno je bil tudi sprejet predlog združenja v Dol. Lendavi, da naj bo pregled tehnic in mer vsako četrto leto, ne pa vsako drugo. Daljša debata se je razvila tudi o predlogu istega združenja glede vajske nune dobe ter je bila ta debata soglasno zaključena.

O tem vprašanju je nato govoril tudi podpredsednik Škrbec. Izvoz je silno važen in ga zato tudi vse države pospešujejo, pri nas pa se z deviznimi predpisi dejansko ovira. Najprej je treba predložiti potrdilo o plačanih davkih. Cenovnik finančnega ministrstva je napaden in izvoznik ve že takrat, ko je podpisal obvezo o zavarovanju valute, da je ne bo mogel držati. Slede kazni in zaradi njih so tudi rubežni, dočim se dovoljuje tuji izvoz brez vseh ceremonij.

Zaradi zastoja na denarnem trgu je bil naš izvoznik brez denarja in prisiljen, da proda les za vsako ceno, samo da more plačati eksekutorja in advokata. Tuji so zato lahko delali, kar so hoteli in če so prinesli denar, so dobili tudi za 30% in več znižane cene. Okoli 40 milijonov din je zaradi tega izgubila Slovenija. Rezultat vsega tega so prej omenjene kazni, proti katerim odločno protestiramo. Protestiramo pa tudi proti temu, kako plačuje N. B. lire. Tečaj lire je bil določen po 355 din in po tem tečaju so italijanski uvozniki tudi med sankcijami plačevali terjatve naših izvoznikov, N. B. pa ni hotela niti sporočiti, katere terjatve so bile vplačane. Pri tem pa se izgovarja N. B. na finančno ministrstvo, to pa na N. B., izgubo pa plačujejo slovenski izvozniki. To se mora nehati! (Odobranje.)

Predsednik Jelačin: Tu sta dva momenta krivic. Enega je navedel g. Neubauer, drugega g. Škrbec. Potrebno je, da se zberejo čisto konkretni podatki o škodi, ki so jo pretrpeli naši izvozniki zaradi napačnega zaračunavanja tečajev tujih deviz in na tej podlagi sestaviti posebno spomenico na ministrstvo. 40 do 50 milijonov din so zaradi tega izgubili izvozniki, ena sama tvrdka je izgubila en cel mi-

lijon. To so že brezpravnosti, ki jih ni mogoče trpeti. Ne bo drugega izhoda, kakor da bodo prizadeti vložili tožbo proti Narodni banki in finančnemu ministrstvu zaradi storjene škode. (Odobranje.)

G. Škrbec še omenja, da je Narodna banka pri delniškem kapitalu 180 milijonov din odpisala v petih letih 196 milijonov din. Naj navede N. B., koliko je izgubila v Sloveniji! Potem se bo izkazalo, da ni v Sloveniji nič izgubila, največ pa v Beogradu, kjer je dajala posameznikom tudi do sto milijonov kredita. Tem bolj je zato upravičena zahteva slovenskih izvoznikov, da N. B. pravilno zaračunava slovenskim izvoznikom tuje devize.

Predsednik Jelačin omenja, da je predlog združenja Metlika-Črnomelj zaradi novega zadrugnega zakona nad vse potreben, ker je ta stvar zelo aktualna, saj bo v kratkem našt novoga zadrugnega zakona predložen nar. skupščini. Zbornice so o tem načrtu predložile v Beograd že celo vrsto predlogov, pa ni bil dosedaj upoštevan še noben njihov predlog, ki se tiče zaščite legalne trgovine. Zato je potrebno, da se trgovstvo v polnem obsegu pridruži zahtevam gospodarskih zbornic glede novega zadrugnega zakona. (Odobranje.)

Sledila je daljša

debata o odpiranju in zapiranju trgovin

Cela vrsta govornikov je konstatirala, da morajo biti na deželi trgovine ob nedeljah odprte vsaj štiri ure. Predsednik Kostanjšek konstatira, da proda trgovec blago zlasti po prvi in po drugi maši in zato ne zadostuje, če bi imel trgovino odprto le dve uri. Zbor. tajnik dr. Pless pojasni, da smejo biti trgovine ob nedeljah odprte samo dve uri zaradi zakona o zaščiti delavstva iz l. 1922. Zahtevali bi se morali, da se obnovi stanje, kakršno je bilo pred izdajo tega zakona. V debati so še poudarjali razni govorniki važnost, da se doseže glede odpiranja in zapiranja trgovin sporazum s pomočniki.

Veliko odobravanje je žel s svojo pripombo delegat Fabiani, ko je naglasil, da se vedno govori o potrebi socialne zaščite ter nedeljskega počitka, le za krošnjarje se nihče ne zmeni. Ti prodajajo vedno in zato naj se tudi zanje odredi nedeljski počitek.

Ko je bila še sprejeta resolucija združenja v Ljutomeru glede nujne potrebe sklicanja gospodarskega sveta ter določena zvezna doklada, ki se bo v bodoče pobirala na podlagi davčne osnove, je bila debata o predlogih združenj zaključena.

bo list ostal vedno v rokah trgovcev.

Uprava konzorcija šteje 10 do 32 članov, eksekutiva pa 5 članov.

Dosedaj so pristopila v konzorcij še naslednja združenja: Maribor-mesto, Črnomelj-Metlika, Celje-okolica, Brežice, Ptuj-mesto, Ljutomer, Ljubljana-okolica, Novo mesto, Logatec, Ljubljana, Ribnica-Vel. Lašče in St. Lenart.

Na predkonferenci pa so pristopila še združenja v Slovenjem Gradcu in Kranju (dva deleža) ter Društvo industrijev in veletrgovcev. Obenem je podpisalo na predkonferenci pristopnice še nad 40 posameznikov z nad 160 deleži.

Takoj nato je bilo izvoljeno tudi

Novo načelstvo konzorcija, in sicer so bili izvoljeni:

Za Ljubljano: Ivan Jelačin, Stane Vidmar, dr. Pless in Roman Golob.

za Maribor: Ferdo Pinter in Ivan Kostanjšek,

za Ptuj: Milko Senčar, za Mursko Soboto: Čeh, za Ljutomer: Veno Vilar, za Celje-mesto: Stermecki, za Slovenj Gradec: Ivan Rojnik, za Kranj: Anton Adamič, za Novo mesto: Edmund Kastelic, za Brežice: Ivan Vidmar, za Slov. Konjice: Martin Šumer, za St. Lenart: Leo Ratej, za Celje-okolico: Anton Cvenkelj, za Škofjo Loko: Franc Žebre, za Laško: Vinko Pavlin, za Logatec: Stanko Lenarčič, za Dol. Lendavo: Jurij Novak, za Kamnik: Anton Strgar, za Radovljico: Mihael Kovarič, za Ptuj-okolico: Ivan Traun, za Metliko-Črnomelj: Peter Koren, za Kočevje: Franc Huber, za Ribnico: Josip Divjak in za Ormož: Ludvik Kuharič.

V eksekutivu so bili izvoljeni: Ivan Jelačin (predsednik), Stane Vidmar in Ferdo Pinter kot podpredsednika, dr. Pless kot tajnik in Roman Golob kot blagajnik.

V nadzorstvo pa so bili izvoljeni: Stanko Florjančič kot predsednik, Jože Verovšek, Franjo Škrbec, Anton Hrastelj in Jernej Logar kot člani.

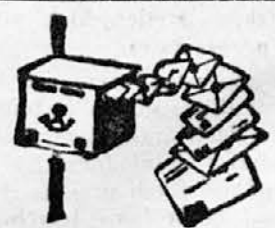
Na popoldanski seji je bilo še sklenjeno, da se brzojavno pozdravi predsednik Združenja v Murski Soboti, ki je zopet pristopilo v Zvezo. Nadalje so bili še sprejeti razni predlogi glede izpremembe pravil. Ko je še novomeški delegat Turk omenjal razne težave, ki jih imajo trgovci pri prodaji soli, je bilo sklenjeno, da se o tem izdela dokumentirana predstava na monopolno upravo. Dnevni red predkonference je bil s tem izčrpan in predsednik Pinter je zaključil sejo ter povabil delegate, da se udeležijo pozdravnega večera, ki ga priredi delegatom na čast združenje v Slovenjem Gradcu.

Štev. 4946/37.

Nabava

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 16. junija 1937 pismeno neposredno pogodbo za dobavo 65 tek. met. gumij. transportnega traka 650 mm širine, s 3 vložki. Ostali pogoji pri podpisnem.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 20. maja 1937.

„KVERTA“
D. Z. O. Z.

LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 67

TVORNICA KVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Za „Trgovski list“

Ustanovitev konzorcija in izvolitev njegove uprave

Zbornični predsednik Jelačin je nato poročal o »Trgovskem listu« in o težavah, ki jih je bilo treba premagati, da je bilo redno izhajanje lista zopet zagotovljeno. Da bi se list postavil na trdnjejo podlago, se je hotela ustanoviti zadruga, a je sodišče njeno registracijo odklonilo. Toda »Trgovski list« nam je neobhodno potreben in zato moramo delati na to, da ne bo le životaril, temveč da bo imel krepko podlago in da bo izhajal v obliki in z vsebino, da bo imela javnost respekt pred njim.

Brez ozira na vse ovire, gremo dalje po svoji poti. Če je bila registracija zadruga odklonjena, ne bomo rekurirali, temveč smo sklenili, da ustanovimo konzorcij, h kateremu bo mogel pristopiti vsak trgovec in bo vsak lahko imel tudi isto število deležev. S konzorcijem bo stvar tudi veliko bolj enostavna. Cilj ustanovitve konzorcija je samo ta, da bo vsak trgovec njegov lastnik, da bo list še bolj uvaževan in s tem interesi trgovstva v javnosti še bolj zastopani.

O novih pravilih konzorcija je poročal nato zbor. tajnik dr. Pless, ki je tudi povedal motive sodišča, ko je odklonilo registracijo zadruga.

Pravila konzorcija so popolnoma ista, kakor so bila pravila zadruga, ki so jih združenja že odobrila. Predlaga, da se predkonferenca zedini v tem, da se konzorcij ustanovi, kar je bilo tudi soglasno sprejeto.

Nato je v lepih besedah označil delegat Stanko Florjančič zgodovino, namen in pomen »Trgovskega lista«. Njegova izvajanja, ki jih bomo pričeli v eni prihodnjih števil, so bila sprejeta z glasnim odobravanjem.

Predsednik Pinter je k izvršnim izvajanjem g. Florjančiča pripomni-

lil: Trgovci imamo denar za vse tombole, za vse berače, imeti moramo tudi denar za svoje stanovsko glasilo. Zavedati se moramo, da smo mi pionirji v boju za dobro gospodarsko politiko. List nam je potreben, da pridemo do lepšega stališča v državi.

Predsednik Jelačin pripominja, da bi mogel znašati tiskovni fond

»Trg. lista« tudi 1 milijon din, če bi vsaj vsak drugi trgovec postal član konzorcija. To niso nobene fantastične številke, temveč številke, ki so dosegljive. V prihodnje bo potrebno, da se bodo tajniki združenj bolj zanimali za list. Za njih delo bo treba tajnikom izplačati tudi posebne nagrade.

Del. Vidmar pripominja, da se stanje v trgovskih organizacijah vedno odraža v zanimanju za »Trgovski list«. Čim bolj se konsolidirajo razmere v organizacijah, tem večje je tudi zanimanje za list. More z veseljem konstatirati, da so se razmere zboljšale.

Nato je zbor. tajnik dr. Pless razložil nova pravila ter navedel glavna določila. Za pravne osebe znaša delež 1000 din in pristopnina tudi 1000 din, za fizične osebe pa delež in pristopnina po sto din. Pristopnina se plača samo enkrat. Jamstvo je le enkratno. Število deležev ni omejeno, vendar pa more imeti vsak član največ 10 glasov. Najmanj polovica članov uprave mora biti izvoljena iz zastopnikov združenj. S tem je zagotovljeno, da

17. občni zbor Zveze trg. združenj

V nedeljo dopoldne je otvoril ob zelo lepi udeležbi poslevoedeči podpredsednik Zveze Ferdo Pinter 17. redni občni zbor Zveze trgovskih združenj ter konstatiral sklepčnost, saj zastopa nad 60 delegatov 24 trgovskih združenj.

Svojo odsolnost so opravičili: združenje v Kamniku, zbornični podpredsednik Konrad Elsbacher in gen. tajnik Zbornice za TOI Ivan Mohorič. Vsi žele zboru čim lepših uspehov.

Pismeno so pozdravili nadalje letno skupščino predsednik Centralnega predstavništva in Saveza trg. združenj v Beogradu Nedeljko Savić, Savez udruženja trgovca primorske banovine ter Savez udruženja trgovca v Sarajevu. Vsem izreka predsednik Pinter za njih pozornost iskreno zahvalo.

Nato pozdravlja zastopnika banske uprave sreskega načelnika dr. Krašovec,

predsednika zbornice Ivana Jelačina in zborničnega tajnika doktorja Plessa,

župana Slovenjega Gradca doktorja Piceja,

predsednika sodišča doktorja Schmidta,

podpredsednika Trgov. društva »Merkur« Albina Smrkolja,

predsednika Društva industrijev in veletrgovcev Staneta Vidmarja,

predsednika združenja trgovcev v Slovenjem Gradcu Rozmana,

ravnatelja mešan. šole Teuerschnueta ter urednika »Trgovskega lista« in oba gospodarska urednika »Jutra« in »Slovenca«. Prosi

zastopnike tiska, da tudi v bodoče podpirajo stremeljenja trgovcev.

S posebnim veseljem pa pozdravlja našega Benjamina, najmlajše združenje, novo ustanovljeno združenje v Škofji Loki in njegovega predsednika Franceta Žebreta.

Predlaga, da se pošlje udanostna brzojavka kralju Petru II. in knezu namestniku Pavlu, pozdravne brzojavke pa predsedniku vlade dr. Stojadinoviću, obema slovenskima ministroma dr. Korošcu in dr. Kreku, trgovinskemu ministru dr. Vrbaniću in banu doktorju Natlačenju. Nadalje predlaga, da pozdravi zbor še našega zaslužnega voditelja Nedeljka Savića in da čestita predsedniku skupljenečega združenja Vojinu Varšiću k ravnokar izvojevanim lepim zmagi. Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti.

Pozdravi gostov

Kot prvi se je zahvalil za pozdrave zastopnik banske uprave sreske nač. dr. Krašovec ter želi zboru čim lepših uspehov.

Župan Slovenjega Gradca dr. Picej omenja, da je izredna čast za Slovenijo Gradec, da so si izbrali trgovci Sloveniji Gradec za kraj svojega zborovanja. Pozdravlja občni zbor kot župan in v imenu vseh meščanov. Vsak stan ima svoje sončne in senčne strani. Želi, da bi pri vas prevladovala sončne. Izreka v imenu Slovenjega Gradca, ki je razobesil trgovskim delegatom na čast zastave, iskreno dobrodošlico!

Predsednik Ivan Jelačin:

Zahvaljuje se za ljubeznivi pozdrav ter pozdravlja 17. redni občni zbor Zveze v imenu zbornice.

Mnogo skupščin smo že preživeli, vsaka je utrdila zavest naše skupnosti, toda še vedno je potrebno, da se vsako leto sestanemo na teh skupščinah in da se pogovorimo o svojem stanju.

Znova moram naglasiti, kar sem že ponovno omenil, da smo stalno v defenzivi in da nam sploh ni mogoče, da bi sestavili svoj program, ker se moramo sproti boriti proti vedno novim težkočam, da ohranimo vsaj to, kar nam je še ostalo. Od 1. 1931., ko je dala Narodna banka z odpovedjo kreditov alarm za gospodarsko krizo, se gospodarsko stanje Slovenije ne popravi. Vsi veste, da smo takrat opozarjali, kako naj se stanje popravi, ker bodo sicer posledice katastrofalne. Toda ni se hotelo nas poslušati in z diletantskimi ukrepi se je hotelo ustaviti krizo. Iz pogreške v pogreško so padali naši oficialni krogi in zaman so bila vsa naša opozorila, da z enostranskimi zaščitami ni mogoča nobena odpomoč, da se s takšnimi ukrepi samo povečuje že itak preveliki kaos.

Slovenci smo imeli pred vojno dobro zgrajeno denarništvo. Naše hranilnice in posojilnice so bile prave gospodarske trdnjave, sedaj pa je vsa ta organizacija bila vržena ob tla. Teh 600 naših hranilnic je bilo vrženih ob tla in nikogar ni, ki bi jih zopet dvignil. In vendar bi se mogel najti izhod iz krize, kakor je pokazala Avstrija, ki je bila v mnogo slabšem gospodarskem stanju kakor naša država, a je vendar naša sredstva, da je pomagala denarnim zavodom. Tudi Nemčija je znala obvarovati svoje DD-banke pred polomom in čeprav je bila v slabem gospodarskem stanju, se ni le izkopala, temveč se je znala celo krepko okrepiti in celo z izzivajočimi ukrepi.

Pri nas pa je vse na tleh, kakor da vse skupaj ni bilo nič vredno. Znova moramo obsoditi diletantizem, s katerim se je pri nas reševala kriza. Tako ne more in ne sme iti naprej! Apelirali smo

in še apeliramo tako na gospode iz opozicije kot one iz vlade, da se že enkrat zavamejo za sanacijo našega denarništva.

S kmetiško zaščito se je ubil kmetov kredit, z uredbo o likvidaciji kmetiških dolgov pa je prišlo vse naše zadružništvo pod vpliv PAB, kmetiški dolžniki pa pod njeno šapo, da bodo sedaj ekssekutorji neusmiljeno izterjali kmetijske dolge. Ves denar se centralizira v Drž. hip banki in v Poštni hranilnici in sramota je že, da na lastni denar nimamo več nobene ingerence. Nobene pravice pa tudi nimamo več do denarja svojih nedoletnih otrok, ker tudi ta denar je šel v DHB.

Predsednik Jelačin poudarja, da govori le kot gospodarski človek, kot predsednik korporacije, v kateri je organiziranih 9000 trgovcev, 20.000 obrtnikov, 6000 gostilničarjev ter 500 industriancev. In v imenu teh moramo izjaviti, da se dela pri nas napačno!

Spoštujemo Srbe, imamo jih radi in priznavamo jim tudi, da so pametni. Vseeno pa se ne moremo strinjati s tem, da se s personalnimi persekucijami rešuje v Sloveniji politika. Hočemo, da se naše politične skupine brigajo za naše lesno gospodarstvo in za druge gospodarske zahteve Slovenije, ne pa da so jim osebna vprašanja najvažnejša.

Premala skrb za Slovenijo

se kaže zlasti pri javnih delih. Pred kratkim sem se sestal z ministrom Spahom in iskreno sem mu čestital, da se mu je že posrečilo za svoje kraje dobiti eno milijardo din. Kako vse bolj žalostno pa je z javnimi deli v Sloveniji! Od Ljubljane do Kranja se bo niti 25 km dolga cesta delala menda dve leti. In to v času, ko gradi v Italiji podjetje Puricelli na tisoče kilometrov modernih avtostrad. Cesta na Sušak se bo menda tudi gradila še 20 let. Ker se je sedaj začela na Sušaku akcija, da se ustanovi na Sušaku samostojna zbornica za TOI, priporočam, da Slovenci to akcijo toplo podpirajo, ker bo potem tudi lažje izvedljiva naša zahteva po zvezi z

Nato je predsednik Jelačin govoril o nujnosti pospeševanja izvoza, ki pa se pri nas nasprotno z deviznimi predpisi ubija. Konec je treba tudi napraviti davčni preobremenitvi Slovenije. Protestiramo proti pretiranemu centralizmu ter zahtevamo pravično razdelitev denarja in dajatev. Konec pa mora biti tudi diletantizma, s katerim se rešujejo gospodarska vprašanja, ker hočemo, da se naše gospodarstvo dvigne, ne pa da še naprej propada.

Konec svojega govora je posvetil predsednik Jelačin

zblizanju z Bolgarsko.

Omenja, kako je pok. kralj Aleksander odgnal zavosa, ki nas je ločila od Bolgarov in kako je padla tista laž, ki je prepovedovala,

da bi odkrito govorili o Bolgarski. Veseli nas, da so tudi Srbi spoznali, da je treba iti z Bolgari in skleniti z njimi sporazum. V utrditev dobrih odnosov z Bolgarsko smo zahtevali, da se sklene carinska unija z Bolgarsko in tudi danes kličemo: dajte nam mitniški sojuz, dajte nam carinsko unijo! To bo prva lastovka naše lepše bodočnosti.

Predlagam, da se pozdravijo z našega zborovanja zbornice v Sofiji, Varni, Burgasu in Plovdivu in da se jim dostavi tudi naša resolucija, s katero zahtevamo carinsko unijo z Bolgarsko.

Nikdar ne smemo pozabiti, da nas je skupno z Bolgari nad 20 milijonov in da je za nas edina pot — slovanska pot. (Viharno odobravanje.) Naša želja je, da po-

vedemo prihodnje leto cel vlak slovenskih trgovcev v Bolgarsko, in sicer na praznik sv. Cirila in Metoda, ko je v Sofiji veličastna revija bolgarske sile in bolgarske discipliniranosti. Hočemo pokazati, da je naša bodočnost samo v slovanstvu!

Ne smemo zapirati svojega pogleda v bodočnost, ne smemo pa zaradi ovir, ki jih srečujemo na vsakem koraku postajati malodušni. Odločno moramo še nadalje nastopati za svoje pravice, za svobodo tiska, za enakopravnost in za dobro upravo, da bo Jugoslavija napredovala in rastla na moči in ugledu. Saj to našo Jugoslavijo vendar ljubimo in saj ji hočemo samo dobro!

Z viharimi ovacijami so zborovalci nagradili vzpodbudne besede predsednika Jelačina.

Sledilo je nato poročilo predsednika Ferda Pinterja.

Predsedstveno poročilo Ferda Pinterja

Kakor kmetovalec, ki ob letu premore uspehe in težave preteklega leta in preduri, kako bo gospodaril v novem letu, tako je treba slovenskemu trgovstvu, da si kol celota predoči na svojem zboru gospodarski razvoj preteklega leta in da poišče smernice za bodoče delovanje.

Danes, spoštovani zborovalci, ne velja več pregovor, da je vsak svoje sreče kovač, ker mu čisto iznenada in nepričakovano od nekega udara težko kladivo in mu srečo zakuje. Dandanes ne zadoštuje, da je trgovec marljiv, varčen, pošten in previden, kajti nenadoma se lahko spremeni konjunktura in kljub vsemu delu ga zadene težka izguba.

Je pač tako, da danes odločilno vpliva na vodstvo vsakega obrata splošni položaj trgovine in produkcije ne le v ožjem območju pokrajine in države, ampak tudi po svetu, kakor smo nedavno občutili, ko so se radi angleškega oboroževanja dvignile cene, zlasti bakra, tako nenadno, da so prevrle vse kalkulacije trgovca in da marsikateri vinogradnik ne bo skropil vinograda, ker mu ni mogoče zbrati sredstev za nakup modre galice.

Zato je krvavo potrebno, da si vedno predočimo potek svetovnega gospodarstva in produkcije ter vpliv tega razvoja na lastno državo in na našo Slovenijo.

Splošna zgodovina nas uči, da je gospodarstvo po vsakem velikem potresu v vseh dobah trpelo veliko škodo. Tako so napoleonske vojne v naših krajih zapustile tako obupen položaj za kmeta, trgovca in obrtnika, da bi mogel imenovati to stanje kot najnižjo točko gospodarske depresije stoletja, ako bi takrat ti izrazi bili že v rabi. Vendar pa si je svet v prejšnjih dobah mnogo lažje opomogel, ker takrat gospodarstvo ni bilo tako povezano med seboj, ena gospodarska panoga ni tako segala v drugo in tudi produkcija in konsum si nista bila v tako napetem razmerju, ko danes. A tudi drugi problemi sedanjega časa, brezposelnost itd., so bili takrat neznani.

Danes je vse drugače. Svetovna vojna je porušila gospodarski sistem predvojnega sveta in po vojna doba je začela graditi na novo. Silno povpraševanje po vseh dobrinah je porodilo silno industrijsko in agrarno konjunkturo tako, da je bilo povsem naravno, da je produkcija prehitela konsum in običajna v nagradenih produktih. Ko se je to zgodilo, je nastopila menda najhujša kriza svetovnega gospodarstva, ki jo pozna svet. Toda tudi ta se mora končati. Čiščenje je prišlo samo po sebi. Polagoma nastopa izenačenje. Strašne izgube, padec cen produktov, mnogo uničenih obratov, vse to polagoma ustvarja ono ravnotežje, ki je neobhodno potrebno za normalen gospodarski razvoj. Zadnje četrtletje mednarodne trgovine leta 1935. je že pokazalo zboljšanje položaja, promet se je že dvignil za nekaj odstotkov.

Polagoma se je pomnožila potrošnja, zaloge so se zmanjšale in nastale so boljše cene na svetovnem tržišču. Tempo zboljšanja pa ni odvisen le od ekonomskih faktorjev, temveč tudi od drugih. Tako je tekmovalno oboroževanje pospeševalni faktor, dočim zavirajo razvoj politična negotovost, ovire na deviznem trgu itd.

Prvi znaki zboljšanja

Začetek leta 1936. je pokazal, da je postal delež čisto ekonomskih činiteljev pri okrepljeni razvojnega ekonomskega procesa močnejši kakor drugi faktorji. Opazili smo, da so postali mednarodni kreditni trgi likvidnejši, da so se zaloge znatno zmanjšale in da je bila po obsegu svetovna trgovina zopet močnejša. Tako je bil obseg zunanje trgovine v 17 velikih državah večji kot v prejšnjem letu. Zlasti se je to poznalo v Belgiji, Veliki Britaniji in v Skandinavskih državah. Združenim državam pa se kljub pretresljajem obeta nekdanja prosperiteta.

Pomemben pojav je bilo razvrednotenje valut v Franciji, Švici, Holandiji, ki pa ni povzročilo globokih pretresljajev, pač pa je brez dvoma poživilo zunanjo trgovino dotičnih držav.

Po vrednosti je svetovna trgovina napredovala za okoli 7%, po obsegu pa za ca. 2%.

Angleško oboroževanje

Tudi dogodki v Španiji so vplivali v neki meri, ker je popolnoma izostala Španija na svetovnem trgu, najgloblji vpliv pa je dala svetovni produkciji in trgovini angleško oboroževanje. Ker ni bila Anglija pripravljena, ni mogla preprečiti Italiji okupacije Abesinije. Zanimarjala je svoje oboroževanje, ker ni računala na takšne zapletljajve. Toda odloženo ni opušeno.

Ko je spoznala, da ji Italija resno moti njeno cesarsko cesto v Indijo in da ji postaja nevarna tudi v Španiji in da bi mogla prekriti pot, se je odločila za oboroževanje, ki v svetovni zgodovini nima para. Ogromno povpraševanje po kovinah je pognalo vse cene v rūdah, kavčuku, petroleju, bombah, cinu, svincu, železu itd. za 20–50% navzgor, da lahko govorimo o čisto specialni oboroževalni konjunkturi.

Spoštovani zborovalci mi boste morda ugovarjali, da kaj malo oz. nič ne čutite od tega zboljšanja svetovne konjunktura. To je res, toda kljub temu so moje prejšnje trditve resnične, kajti v agrarni državi se izprememba na industrijskem in trgovinskem področju

ne občuti tako hitro kakor v industrijski državi. Kajti ekonomski razvoj v agrarni državi določa poleg svetovnih tržišč tudi kmetijstvo v lastni državi. Vendar pa kaže celotna slika gospodarstva v naši državi napredek.

Mi smo začeli v letu 1936. v znamenju sankcij, ki so najbolj prizadele lesno gospodarstvo v Sloveniji.

Zboljšanje tudi v Jugoslaviji

Za denarni trg Jugoslavije je bila pomembna emisija blagajniških zapiskov glavne državne blagajne, ki je mobilizirala pri drž. denarnih zavodih stekajočo se gotovino. Ker je finančno ministristvo dovolilo, da se za vpis uporabijo tudi vezani dinarji, je izdaja blagajniških zapiskov popolnoma uspela in povzročila likvidnost državnega gospodarstva. V vsej državi je bila živahna investicijska politika pri gradbi javnih del in tudi že sredi leta 1936. je število zaposlenih delavcev naraslo.

Sredi leta je vznemirila našo javnost zadeva zavarovalne družbe Feniksa, ki še danes ni zadovoljivo rešena, ker dobijo zavarovalci le 45% izplačanih, z ostankom pa participirajo na uspehu Losingerjevih menic, ki pa je še problematičen. Vsekakor kaže ta primer veliko pomanjkljivost državnega nadzorstva, čeprav so bili pomembni ljudje v vodstvu »Feniksa« v Beogradu.

Prizadevanju države za izboljšanje obnega gospodarskega stanja je priskočil na pomoč sam Bog s tem, da je dal izredno dobro letino. Tako rekordne žetve sploh nismo imeli, dočim na drugi strani ostale države niso imele dobre letine. To je omogočilo precejšen izvoz in s tem pridobitev močnih deviznih sredstev. Letina je povzročila znatno izboljšanje naše trgovinske in plačilne bilance.

Končno je bila rešena tudi zadeva o likvidaciji kmečkih dolgov. Vsi vemo, da so uredbe o kmetiškem zaščiti udarile našega kmeta in likvidnost naših denarnih zavodov v Sloveniji tako, kakor izgubljena vojna.

Kmet je izgubil ves kredit, upnik je izgubil svoje terjatve, denarni zavodi pa svojo likvidnost. Namesto da bi drž. denarni zavodi, ki so se potapljali v gotovini, priskočili zasebnim denarnim zavodom na pomoč in na ta način rešili denarno krizo, in mesto da bi se kmečki dolgi reševali individualno, se je delalo baš nasprotno. S papirnati uredbami se je hotelo pomagati, kjer so bila potrebna dejanja.

V novo fazo je stopilo

naše razmerje z Italijo,

na katero smo septembra lani sklenili nov trgovski sporazum. Upamo, da bo po novi prijateljski pogodbi nastopilo v prometu z Italijo novo poživljenje. Običajala pa je naša trgovina z Nemčijo, od katere smo si obetali mnogo, ker je Nemčija delala težave pri uvozu in je tako nastal visok aktivni saldo v kliringu. Na splošno moremo reči, da je v letu 1936 nastal ugoden položaj v žitornih pokrajinah, slabši pa v drugih pokrajinah.

Padeč narodnega dohodka

Naš valutni položaj se je v letu 1936, zelo zboljšal, zlata podlaga je narasla za nad 300 milijonov in stanje novih deviz za 300 milijonov, skupno torej za 600 milij. din, obtoč bankovcev pa le za 400 milijonov. Morda ni nezanimivo, če pogledamo tudi naš narodni dohodek. Ta je bil ocenjen leta 1926. na 69 1/2 milijarde, l. 1931. na 42 milijard, l. 1935. pa je padel že na 34 milijard din in je torej v 10 letih padel skoraj za polovico. Mislim pa, da se je v tej dobi dohodek nekkih ljudi, tudi nekaterih politikov zvišal za več kakor 100 odstotkov.

Leta 1936. pa kaže zvišanje narodnega dohodka na din 38 milijard. Povečanje dohodka je pripisovati predvsem višjim dohodkom kmetijstva. Na enega prebivalca pride letno 2544 dinarjev narodnega dohodka, obremenitev pa je znašala din 540.—.

V Sloveniji ni zboljšanja

Dočim kaže gospodarska slika vse države zboljšanje, pa žal v Sloveniji o tem ne moremo govoriti. Imeli smo slabo letino pšenice in smo jo morali iz drugih pokrajin države uvoziti in din 1.— pri kg dražje plačati kakor prejšnja leta. Kmetijska kriza je trajala z nezmanjšano silo dalje, ker temelji naše kmetijstvo na živinoreji, a se cene živine kljub akciji hrvaških in slovenskih kmetov niso pomembno zboljšale. Sankcije so popolnoma ustavile lesno kupčijo, šele letošnje leto obeta začetek zboljšanja. Dokler ne bo lesne kupčije in boljših cen živini se položaj kmeta ne more zboljšati.

Se vedno pa tudi niso likvidni naši denarni zavodi. Mestni hranilnici v Ljubljani in v Mariboru sta sicer dosegli znatnejša posojila od Drž. hipotekarne banke, toda še vedno čakajo na likvidnost neštete hranilnice in posojilnice, število onih pod zaščito pa se celo povečalo.

Tudi javna dela so določena v krivičnem razmerju. Na Slovenijo odpade tako neznaten del, da ne ustreza nobenemu razmerju, niti številu prebivalstva, še manj razmerju plačanih davkov, najmanj pa izkazani potrebi. Razen nekaj kratkih cest in železniških prog se menda v Sloveniji sploh nič ne stori. Ko že omenjam ceste, moram naglasiti, da vsa tujkoprometna propaganda nima smisla, da je škoda za vsak napor in za vse stroške, dokler ne bodo naše ceste dobre.

Tudi s tega običnega zbora moramo pozvati državo, da zgradi čimprej velike transverzalne ceste od naših meja v notranjost države, zlasti do morja.

Prevelika davčna obremenitev Slovenije

Kar pa vso našo javnost nad vse boli, to je skrajno krivično in že sistematično izkoriščanje Slovenije. Mi vsi smo dobri državljani, vemo da ni za nas izven Jugoslavije življenja, toda doslej je še vsak režim, pa najsi so bili na oblasti ti ali oni, nadaljeval to brezobzirno eksploatacijo Slovenije. Prav nič se ni čuditi, če se pojavljajo tudi pri nas misli po federativni ureditvi države. Dandanes je marsikdo, ki je z največjim

navdušenjem gorel za mlado Jugoslavijo, bridko razočaran.

Prav je, da so se glavne investicije v prvih desetih letih uporabljale za obnovo porušene Srbije, toda mislim, da bi tega že moralo biti enkrat konec. Bil sem priča neke debate, ko je srbijanski politik očital našemu človeku nehvaležnost, češ da brez Srbov ne bi bili osvobodjeni, sedaj pa tako delate proti Beogradu. Ta naš človek mu je odgovoril, da smo gotovo hvaležni Srbom, da pa ni prav, če se zahteva od nas, da naj to osvoboditev plačamo. Jaz pa bi rekel, in gotovo mi boste vsi pritrdili, da smo že več ko preveč plačali in da mora biti tega enkrat konec! (Tako je!)

Slovenija je zapostavljena pri javnih delih

Od leta 1919. do 1930. je bilo zgrajenih železnic od vseh novih železniških prog v državi v Sloveniji le 464%. Za ceste, mostove in poslopja je dobila Slovenija v vsej dobi le 24% vseh investicij. Leta 1935. je prejela država 100 milijonov prometnega davka, mi smo sami plačali 20 milj. ali eno petino, čeprav nas je v državi komaj 1/15. Od teh 100 milijonov so prejeli vrbaska, primorska, drinska, zetska in moravska banovina skupno 80 milj., vse ostale banovine z nami vred in z mestom Beogradom pa 20 milijonov.

Celo našega banovinskega gospodarstva se je lotil beograjski fiskus. Uvedel je banovinske trošarine, ki se stekajo v skupno državno blagajno, od koder dobi vsaka banovina ne to, kar je vplačala, ampak dotacijo, ki odgovarja številu njenega prebivalstva z dne 31. marca 1931.

Mi bi torej dobili 821%, toda plačati moramo neprimerno več. Tako tudi n. pr. ljudje pri nas nosijo čevlje, ki so visoko zatrosarinjani in ne opank, od katerih se plača le din 1.— trošarine. Na ta način ne bomo dobili od plačanih 12 milijonov tega davka nazaj niti 3 milijonov. Naša banovina bo financirala potrebe drugih banovin vsako leto z 9 milijoni. Treba je mnogo državljske modrosti, da človeku pri teh pregledih in konstatacijah ne zavre kri. Ne bom podrobno razpravljal še o drugih krivicah, povedal bom le, da je v dravski banovini lansko leto prišlo neposrednih davkov na osebo 233 din, v vrbaski 37 din, v vardski 46 din, v zetski 51 din, v primorski 54 din, v moravski 61 din, v drinski 65 din, v savski 166 din, v dunavski 200 din in da smo plačali lani nad 14 % vseh neposrednih davkov.

V tem kratkem pregledu naj bo zadositi, da javno in glasno izrazimo naše

veliko in odločno nezadovoljstvo.

Pri vseh težavah pa nam preti bolj in bolj prodiranje tujega kapitala. Dobro vemo, kako nas izkoriščajo naši ljubci zavezniki, ki so si znali pridobiti nečuvane koncesije za razne rudnike, tovarne in celo trgovine! Naj omenim samo prosluti borski rudnik, Bafo, »Tator« itd. Tuja industrijska podjetja imajo vpisanega kapitala 2 milijardi 315 milj., vsa domača pa skupaj 1 milijardo 85 milj. Mi smo edina država v Evropi, v kateri je moč tujega kapitala večja kakor moč lastnega kapitala in smo torej v gospodarskem oziru evropska kolonija. Pri tem se pa nadaljuje dotok tujega, zlasti židovskega kapitala tako, kakor da so v Beogradu tudi v tem oziru s slepoto udarjeni.

Naši odnošaji z drugimi državami

Morda bi bilo, spoštovani zborovalci, zanimivo, če bi preračunali tudi naše gospodarske odnošaje s sosednimi državami. Imeli smo to smolo, da smo imeli najživahnejše gospodarske stike z državami, ki

so v nasprotnem političnem taboru, kakor z Italijo, Nemčijo, in najslabše vezi s politično prijateljskimi zaveznicami, kakor so Francija in Anglija. Mala antanta se sedaj tudi gospodarsko bolj uveljavlja. Začelo pa se je tudi delo na ustvaritvi Podonavja kot gospodarske celote. Avstro-Ogrska se je v stoletjih razvila v gospodarsko enoto. Ko se je razbila, so ostali gospodarski torzi, ki so hoteli, da se izpopolnjujejo. Mi smo hoteli za industrializacijo, Avstrija je dvignila poljedelstvo, odrekla se je porabi inozemskega premoga in zgradila vodne sile, dočim sta bili Jugoslavija in Rumunija, kakor tudi Madjarska v tekstilni industriji povsem odvisni od češkega in avstrijskega trga, so se tudi te države v teku let osamosvojile.

Začelo pa se je gibanje, da bi se v podonavskem bazenu s 70 milijoni prebivalcev, z Avstrijo, Češko, Ogrsko, Jugoslavijo, Rumunijo in Bolgarijo ustvarila gospodarska enota, ki bi se srečno dopolnjevala in izpopolnjevala.

Kajti delo na gospodarski osamosvojitvi vseh teh posameznih dr-

žav, brez urejenih državnih financ, previsoko dimenzionirane banke, nove industrije, naraščajoča potreba poljedelstva za nove kredite, vse to je pognalo Podonavje v prav gigantsko zadolženost. Vse to bi se uredilo, ako bi se moglo ustvariti iz teh držav novo gospodarsko območje, da bi se napravila gospodarska velesila 70 milijonov ljudi.

Gospodje! Takšen je bežen pogled na razvoj gospodarstva, kakor smo ga preživeli v letu 1936. Kljub svetlobi leži naša Slovenija še vedno v globoki senci, da ne rečem v temi in še tam, kjer bi mogla prodrati svetloba do nas, nam jo umetno zastirajo s težkimi zastori. Vendar ne smemo izgubiti poguma, volje do dela in vere v uspeh! Le s tem si bomo mogli pridobiti lepšo bodočnost.

Po živahnem aplavzu, ki ga je doživel predsednik Pinter s svojim govorom, je sledilo tajniško poročilo tajnika Gornika. Poročilo je bilo razdeljeno vsem zborovalcem in se zato ni prečitalo. Ker je poročilo zelo zanimivo, ga priobčimo prihodnjič v večjem izvlečku.

Debata

K poročilu tajnika se je kot prvi oglašil k besedi novomeški delegat Turk, ki je zlasti opozarjal na visoko ceno modre galice. Tvorinica »Zorka« je letos pri modri galici zaslužila 100%, to je blizu 20 milijonov din. Ker se je cena modre galice tako povečala, da si jo vinogradniki ne morejo nabaviti in ker menda tudi država nima moči, da bi znižala cene, je nujno, da se dovoli uvoz tuje modre galice in odpravi vsaka uvozna carina na modro galico. (Odobranje.)

Priznanje zaslužnemu delu Ivana Mohoriča

Zbornični svetnik Milko Senčar omenja, da se iz poročila jasno vi-

di, kako se je Zveza vsestransko trudila, da se olajša težko gospodarsko stanje in kako je skušala ustreči vsem našim željam. Z veseljem more zato konstatirati, da je naša Zveza delavna in zato zasluži uprava, zlasti pa tudi tajnik Gornik, vso našo zahvalo. Prav posebno našo zahvalo pa zasluži tudi gen. tajnik zbornice Ivan Mohorič, ki se v Beogradu neutrudljivo prizadeva, da bi se naše zahteve uresničile in varovali naši interesi. Posebno pri razpravi o novem trgovinskem zakonu smo mogli konstatirati velike zasluge gen. tajnika Mohoriča. Zato smatra za našo dolžnost, da se mu zahvalimo in da mu izrečemo svojo

zahvalo s posebnim pismom. (Glasno odobranje.)

Predsednik Pinter: Vaš aplavz priča, da se vsi strinjate s predlogom tov. Senčarja, ki se bo zato tudi izvedel.

Računski zaključek

Zvezni blagajnik Fabiani je nato poročal o računskem zaključku za l. 1936.

Dohodki Zveze so znašali skupno 133.610 din, od česar odpade na članarino din 130.092.—, ostalo pa na obresti.

Izdatki so znašali skupno dinarjev 139.703.—, in sicer je bilo izdano (v tisočih din) za pisarniške potrebščine 4,1, plače 71,6, najemnino, kurjavo, čiščenje in elektriko 15,2, za potnine 22,8, časopise in tiskovine 2, pokojninsko zavarovanje in druge soc. dajatve 10,2, za članarino pri Centralnem predstavništvu 2, za podpore in honorarje 10,9 tisoča din.

Bilanca izkazuje skupni saldo v višini 170.122 din. Zaozanki na zvezni dokladi znašajo nič manj ko 86.200 din, čeprav je bilo v letu 1936. odpisane zvezne doklade za 51.936 din.

V imenu nadzornega odbora je poročal načelnik Jernej Logar. Poročilo konstatira, da je nadzorstvo pregledalo vse knjige in da jih je našlo v popolnem redu, prav tako je bilo v redu tudi vse drugo poslovanje uprave. Predlaga zato razrešnični odboru in sprejem računskega zaključka. Oba predloga sta bila soglasno sprejeta.

Blagajnik Fabiani je nato podal še proračun za l. 1937. Ta izkazuje 144.600 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Prihranki so predvideni pri plačah, najemnini, povečani pa so izdatki za Centralno predstavništvo in za polne stroške.

Proračun je bil soglasno sprejet in nato po kratkem referatu še izprememba pravil.

Stanje naše lesne trgovine

Poročilo podpredsednika Frania Škrbca

Z velikim zanimanjem je sledil nato zbor poročilu o naši lesni trgovini, ki ga je podal podpredsednik Fran Škrbec in med drugim izvajal:

Iz vseh poročil, tako zasebnih ko drugih, se vidi, da postane povsod živahno, če se začne govoriti o stanju lesne stroke. Tako važna je ta stroka za vse naše gospodarstvo.

Ko so utihnile naše žage zaradi krize, so se našli seveda tudi ljudje, ki so dejali: Lesni trgovci, ki so delali prej sijajne dobičke, naj pa sedaj tudi nekaj izgube. Toda slaba misel je bila to! Kajti resnica je, da je v vsem našem gospodarstvu dobro, kadar je prosperiteta za lesno stroko.

Po prenehanju sankcij se je začel naš les izvažati. Ni pa se položaj na našem lesnem trgu tako zboljšal, kakor se splošno misli. Mnogi naši lesni trgovci ne morejo izkoristiti sedanje prilike, ker nimajo denarja. Morajo delati zato za račun tujih trgovcev in tujih izvoznikov. Pravo zaslužjevanje našega naroda po tujem kapitalu se je začelo.

Kakšno je stanje našega lesnega izvoza?

Nemčija nam že dva meseca ne daje več uvoznih dovoljenj. Vagoni, ki danes še odhajajo v Nemčijo, ti se odpošiljajo na podlagi preje izdanih dovoljenj.

Anglija je postala naš dober odjemalec. Marljivost naših ljudi je srečno premagala tudi začetne težave, ki so nastale zaradi novih uzanc in novih dimenzij. Pri prodaji lesa v Anglijo so bile dosežene tudi dobre cene. Toda na Sušaku ni bilo ladij, da bi les pravčasno prišel na Angleško.

Hvaležni smo vladi, da je sklenila trgovinsko pogodbo z Italijo. Vsaka pogodba pomeni povečanje

aktivnosti zunanje trgovine. Nekoč je bila Italija naša največja odjemalka. Kljub novi pogodbi pa se kupčija z Italijo sedaj le zelo počasi razvija in ni nobene živahnosti. Vzrok je v prvi vrsti v tem, ker nima Italija deviz. So pa še drugi vzroki, in med drugim tudi v centralizaciji vse italijanske zunanje trgovine. Silne težave je treba premagati, da se dobi uvozno dovoljenje, potem je treba dobiti dovoljenje za nakup blaga itd. Centralizacija ima pa tudi to hibo, da se nekateri posamezniki favorizirajo na škodo drugih izvoznikov oz. uvoznikov. Mnogo naših starih odjemalcev ne more dobiti uvoznih dovoljenj, ker so ta odana nekaterim velikim firmam.

Pri nas se je nameraval ustanoviti kontrolni urad za izvoz lesa. Pred petimi leti smo sami zahtevali tak urad, danes pa ga moramo odklanjati, ker so se razmere od takrat temeljito izpremenile in ker tudi nimamo več vere, da bi tak urad pravilno postal.

Pred petimi leti smo tudi predlagali, da se napravi fond, iz katerega bi se plačevali naši trgovinski atašeji, da bi se z dobrimi informacijami pospeševal izvoz. Sami smo hoteli vzdrževati ta fond in ne na stroške države. Oni pa sedaj hočejo, da bi se ta fond upravljal v Beogradu. Morali smo na to odgovoriti: Jok! Zahtevamo, da se fond upravlja regionalno in ne centralistično! Hoteli smo, da se pomaga našemu kmetu, našemu producentu in naši mladini, ne pa da bo fond redil birokrate!

Naš kmetijski človek mora v tujini delati 200 in več metrov pod zemljo in do pasu v vodi, da se preživi, ker doma ne dobi dela. Pač pa dobi delo pri nas tuji ravnatelj, tuji zaupnik in nameščene tujega kapitala, ki vedno bolj pro-

dira, da bomo kmalu kolonialna država. Proti temu se moramo in se bomo borili, ker nečemo biti sužnji, temveč hočemo delati tako, kakor sami hočemo.

Kako je z lesno konjunkturo?

Ni glavno to, da les prodajamo v tujino, temveč glavno je to, da ga prodajamo dobro, da ga ne prodajamo v izgubo. Paziti moramo na to, da se ne zakalkuliramo. In danes je ta nevarnost prav posebno velika!

Res je, da so se cene za les dvignile. Toda upoštevati je treba, da je bil les, ki se je prodajal zadnjih pet mesecev, 5 let v skladiščih in da se je kljub sedanjemu povišku cen prodajal dejansko ceneje, kakor pa se je kupil. Les, ki je veljal takrat 550 din za kub. meter franko Rakek, se prodaja danes po 400 din. Ali je to konjunktura, če se mora les prodati za 150 din ceneje? A kje so še obresti, kje je še vse drugo.

Res je tudi, da se je okrogli les franko žaga dvignil od 80—120 na 120—150 din. Toda zopet je treba upoštevati, da je to le prvi polet in da je treba računati z zastojem. V resnici se tudi že Anglija pogaja z Rusi za nove velike lesne dobave.

Zato ne delajte prenapljenih zaključkov! Zato ne bodite preveč optimistični! Čeprav se je začelo veliko povpraševanja po celulozi, vendar se že tudi kažejo sence na obzorju. Tudi Kanada in Finska sta se začeli zanimati za dobavo celuloze in zato moram znova svetovati k previdnosti.

Zato ne sekajte prenapljenjo, zato ne bodite previdni, zato pazite, da se ne ponovi to, kar preživljamo danes, ko so mnogi izgubili v 5

letih vse, kar so si prislužili v 15 in več letih.

V tesni zvezi z lesom so tudi naše ceste in zato se moram dotakniti še nameravanega cestnega fonda, ki ga v sedanji centralistični obliki odločno odklanjamo.

Zivahno odobravanje je sledilo zanimivemu referatu podpredsednika Škrbea.

Resolucije

I.

Slovensko trgovstvo, zbrano na redni letni skupščini Zveze trgovskih združenj za dravsko banovino dne 23. maja 1937 v Slovenjem Gradcu, mora na razne trditve z oficalnih mest o zboljšanju gospodarskega položaja ugotoviti, da se gospodarske razmere v Sloveniji niso ... zboljšale, temveč so se v nekaterih gospodarskih panogah zaradi zadnje slabe letine in novih visokih javnih dajatev, s katerimi je Slovenija zopet čez mero prizadeta, ... poslabšale. Zato odklanjamo vse časopisne in druge vesti o nekem zboljšanju gospodarskih razmer v Sloveniji, ker so te vesti brez stvarne podlage ter celo škodljive slovenskemu gospodarstvu. Naravnost kritičen pa je položaj slovenskega gospodarstva radi še vedno trajajoče denarne krize, pri čemer z ogorčenjem ugotavljamo, da se za likvidnost naših denarnih zavodov do slej ni še ničesar učinkovitega storilo.

Zato zahtevamo, da se od 600 milijonov dinarjev, ki so predvideni za pozivljanje denarništvu, dodeli direktno slovenskim denarnim zavodom delež, ki odgovarja višini kmetskih dolgov pri teh zavodih.

Slovensko trgovstvo ponovno porudari, da je vsako zboljšanje gospodarskih razmer brez decentralizacije uprave in financ nemogoče ter zato odklanjamo vsak zakonski načrt, ki ni zgrajen v duhu ljudske samouprave. Tako odklanjamo zlasti zakonski načrt o cestnem fondu ter se v tem vprašanju popolnoma pridružujemo zahtevam Društva za ceste v Ljubljani.

V nasprotju z ljudsko samoupravo ter ustavno zjamčenimi pravicami slovenskega naroda je tudi, da se v Sloveniji uporabljajo neslovenske tiskovine.

Enako zahtevamo, da se po načelu upravne decentralizacije od dajajo državne nabave in javna dela.

Ponovno poudarjamo, da brez svobodne in smoteno usmerjene kritike ni mogoče doseči zboljšanja sedanjih upravnih in gospodarskih razmer. Zato zahtevamo svobodo kritike in svobodo tiska!

II.

Za omiljenje težkih gospodarskih razmer Slovenije zahtevamo:

Po načelu davčne enakopravnosti naj se odpravijo vsi davčni in drugi privilegiji nabavljalnih in konsumnih zadrug, pa se zato glede načrta novega zadrugnega zakona v celoti pridružujemo predlogom vseh gospodarskih zbornic v državi. Še bolj pa zahtevamo odpravo vseh privilegijev, ki so se dali in se še dajajo tujemu velekapitalu, tujim veleblagovnicam in prodajalnicam tujih industrijskih podjetij.

Zahtevamo najstrožjo kontrolo države nad poslovanjem kartelov.

Ugotavljamo popoln kaos v predpisih o krošnjarstvu in sušmarstvu ter energično zahtevamo, da se legalna trgovina že vendar enkrat zaščiti v smislu ponovno predloženih zahtev trgovstva.

Zahtevamo čimprejšnjo revizijo določila paragrafa 19. odst. 4. obrtnega zakona glede trgovske usposobljenosti in takojšnjo izvedbo socialnega zavarovanja za vse samostojne trgovce, katerega nosilec naj bo Zveza trgovskih združenj za dravsko banovino.

III.

Medtem ko druge države na vse mogoče načine in tudi z izvoz-

Tajnik Gornik je nato jasno in temperamentno prečital resolucijo ter omenil, da se bodo o vseh predlogih, ki v resolucijah niso omenjeni, izdelale posebne in dokumentirane predstavitve, ki se bodo poslane na odločujoča mesta.

Resolucije so bile soglasno in z odobravanjem sprejete ter se glase:

nimi premijami pospešujejo izvoz, se pri nas izvoz ovira in izvozniki oškodujejo z nepravilnim obračunavanjem izvoznih deviz po Narodni banki.

Zahtevamo, da Narodna banka povrne izvoznikom razliko premo izplačanih protivednosti za italijanske lire in nemške marke ter s tem popravi storjeno milijonsko škodo.

Opozarjamo na obupen položaj javnih nameštencev ter zahtevamo zboljšanje njihovih prejemkov.

Sledila je še kratka debata o kraju prihodnjega občnega zbora Zveze. V prvi vrsti je bilo predlagano, da bodi prihodnji občni zbor na Jesenicah, izrečena pa je bila tudi želja, da bodi prihodnji občni zbor v Beli Krajini ali v Slovenski Bistrici. Vendar pa je prodl s svojim predlogom posl. Stanko Lenarčič, ki je predlagal Logatec z utemeljitvijo, da na Notranjskem še ni bilo nobenega občnega zbora Zveze. Ta argument je tudi zmagal in z veliko večino glasov je bil Logatec določen kot kraj prihodnjega občnega zbora Zveze.

Dnevni red velikega občnega zbora, ki je bil ena sama lepa manifestacija enotnosti slovenskega trgovstva, je bil s tem izčrpan in predsedujoči je z zahvalo vsem udeležencem zaključil občni zbor.

Stane Vidmar novi predsednik

Takoj po zaključku občnega zbora je bila predsedstvena seja Zveze, na kateri je bilo izvoljeno novo predsedništvo. Soglasno in z odobravanjem je bil izvoljen za predsednika Stane Vidmar, za 1. podpredsednika Ferdo Pinter, za 2. podpredsednika Čeh iz Murske Sobote, za 3. podpredsednika Franjo Škrbe, dočim se je eno podpredsedniško mesto rezerviralo za delegata združenja v Celju.

Že v 24 urah

harva, plesira in kemično snazi obleke, klobukr itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna J.O.S. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-73.

Več spoštovanja spominu velikih mož!

V torek ob petih popoldne je nastopil dr. Ivan Prijatelj svojo zadnjo pot. Vsa Ljubljana ga je spremlila na njegovi zadnji poti in kar živi v Ljubljani kulturnih ljudi, so spremlili dr. Prijatelja na njegovi zadnji poti. Ni pa bilo na pogrebu tudi oficalnih zastopnikov slovenske prestolnice, ker se je istočasno ko pogrebni obred pred Narodnim domom začela seja občinskega sveta.

Da se ta seja ni odložila vsaj za eno uro, je napaka, ki je od zastopnikov ljubljanske občine ne bi nikdar pričakovali. Kadar umre takšen kulturni velikan, kakor je bil pok. Ivan Prijatelj, takrat je dolžnost slovenske prestolnice, da je med prvimi, ki počaste spomin tako velikega moža. Še pred vojno, ko je imela slovenska prestolnica vse bolj skromna sredstva, je znala Ljubljana pokazati slovenski javnosti, kako treba počastiti za narod zaslužne in nesebične može.

Zelo obžalujemo, da je sedaj slovenska prestolnica na to svojo dolžnost pozabilal

Bilanca uspešnega dela

Letna skupščina trgovskega združenja v Kranju

Letna skupščina enega najbolj agilnih združenj, kar je združenje v Kranju, je bila v četrtek 20. t. m. v mali dvorani Narodnega doma v Kranju. Na skupščini je bilo navzočih 75 članov.

Zbornico za TOI je zastopal zbornični svetnik Franc Gorjanc, Zvezo trgovskih združenj za dravsko banovino pa tajnik Milko Gornik.

Skupščini je predsedoval poslevoedeči podpredsednik združenja Franc Berjak.

Pred prehodom na dnevni red se je spominjal umrlih članov po zadnji skupščini, in sicer so to: Janez Pinter, Franc Crobath, Herman Goeken in Janez Hočevnar, katerih spomin so navzočni pietetno počastili.

G. Burnik imenuje za zapisničarja tajnika Zmaga Kožmana ter se nato na predlog Adolfa Kerna soglasno izvolila kot overovatelja zapisnika Alojz Grims in Leopold Sulcer.

Predsednik Berjak omeni, da je bilo poročilo uprave natisnjeno in poslano vsem članom, tako da čit-

lanje tega poročila odpade, zato poda predsednik le splošno predsedstveno poročilo, v katerem omenja glavne razloge, ki upropašajo trgovino, kakor privilegije konsumov, krošnjarstvo, sušmarstvo, razne enostranske zaščite itd. Dalje poroča o odcepitvi članov Škofjeloškega okraja, ki so ustanovili samostojno združenje, o odstopu predsednika Franca Sirca, ki je bil izvoljen v zbornični svet ter se zahvaljuje članom uprave in nadzorstva za požrtvovalno sodelovanje ter tajniku združenja Zmagu Kožmanu za njegovo vestno delo. V svojem poročilu omenja še uredbo o minimalnih mezdah ter novo bansko naredbo o odpiranju in zapiranju trgovskih lokalo.

Ob koncu poročila stavi predsednik predlog, da se izvoli bivši predsednik Franjo Sirc za zasluge, ki si jih je stekel za organizacijo v 18 letih predsedovanja, za častnega člana in da se mu podeli diploma.

Predlog je bil soglasno in z odobravanjem sprejet.

Poročilo uspešnega delovanja

Združenje v Kranju slovi kot eno najbolj delavnih združenj in da po pravici, dokazuje njegovo poslovno poročilo. Te uspehe pa dosega združenje predvsem zaradi svoje odlično delujoče pisarne, ki jo vodi s požrtvovalnostjo in neutrudno vneto agila tajnik Zmago Kožman. Tu se jasno vidi, kako bogato se obrestujejo izdatki za pisarno. Naj bi druga združenja v tem posnemala kranjsko združenje.

Iz poslovnega poročila združenja posnemamo:

Uvodoma konstatira poročilo v svojem gospodarskem pregledu, da je pridobitna sposobnost znova padla, znova pa se je tudi povečala davčna breme. Večjih javnih del v kranjskem okraju ni, razen na cesti Ljubljana—Kranj. Zelo je bil ves okraj prizadet od stavke tekstilnega delavstva. Izguba na zaslužku delavstva gre v milijone.

Od važnejših dogodkov omenja poročilo: II. kongres jugosl. trgovstva v Beogradu ter javna protesta zborovanja vsega jugosl. trgovstva 210 združenj je priredilo ta zborovanja.

Volitve v Zbornico za TOI niso bile izvedene po volji gospodarskih ljudi. Pri skupščinski debati o novem trgovinskem zakonu je uspešno zagovarjal težnje trgovstva gen. tajnik Mohorič, katerega bodi izrečena iskrena zahvala.

1. novembra je bila uveljavljena uredba o likvidaciji kmetskih dolgov, po kateri dobi trgovci blagovne kredite sicer povrnjene, toda šele v 12 letih in brez obresti.

Skupno z drugimi združenji je ustanovilo kranjsko združenje gospodarsko predstavništvo, čegar prvi predsednik je bil Fran Sirc, ki ga pa sedaj vodi g. Berjak. Delo predstavništva je bilo uspešno.

Glede davčne obremenitve Kranja navaja poročilo te podatke: L. 1931 je bilo v območju davčne uprave v Kranju 475 trgovskih obratov s povprečno 7.700 din čistega dohodka. Leta 1935 je padlo število obratov na 360 s povprečnim dohodkom 6.991. L. 1936 pa je bilo le še 345 obratov, ocena pa se je zvišala na 8.542 din ali za 22 %.

Zelo uspešno je branil v reklamacijskem odboru interese trgovstva g. Gorjanc, kateremu se iskreno zahvaljujemo za njegovo delo. Zalostno in značilno je, da se je davčni odbor pri odmeri najbolj oziral na izjave anonimnih zaupnikov. Davčna uprava v Škofji Loki je rok pritožbe zamudila. S pomočjo zbornice v Ljubljani smo

dosegli, da so bile vse te pritožbe zavrnjene. Ali tudi mnogo trgovcev je zamudilo rok za pritožbo.

Delo pisarne je bilo zelo intenzivno. Pisarna je dajala članom vse informacije in jim sestavljala tudi vse pritožbe.

Nelegalno obratovanje se je zatiralo s pomočjo posebnega kontrolnega organa združenja. Prijavljeno je bilo 209 primerov sušmarstva, 6 napačnega zadrugnega poslovanja, 153 krošnjarstva in 4 nelegalni trg. potniki. Vse te prijave so bile uspešne.

Glede odpiranja in zapiranja trgovin je bil s pomočniškim zborom dosežen sporazum, ki so ga pa kasneje pomočniki preklicali.

Poročilo navaja nato številne intervencije združenja za zboljšanje prometnih razmer.

Poročilo omenja predloge združenja k raznim zakonskim načrtom, previsoke trošarine, delo razsodišča ter razne okrožnice, ki jih je izdalo tajništvo.

Posebej omenja še poročilo svoje dobre poslovne slike z Zbornico ter se izrečno zahvaljuje zborn. tajniku dr. Plessu za njegovo veliko pomoč.

Tajništvo je interveniralo v 96 davčnih, 57 obrtnih, 17 trošarinskih in taksnih ter v 42 drugih zadevah. Mnogo poslov pa je imelo tajništvo tudi zaradi boja proti nelegalni konkurenci.

Končno navaja poročilo statistiko članstva. Koncem l. 1935 je število združenje 582 rednih, 20 prostovoljnih članov in 19 začasnih odjav, skupno 621 članov. Koncem l. 1936 pa je 578 rednih, 22 prostovoljnih članov in 15 začasnih odjav, da je bilo vseh članov 615.

Pomočnikov in pomočnic je bilo 164, učencev in učenek pa 71.

Najbolj je padlo število lesnih trgovin.

Nato omenja poročilo še »Trg. liste« ter moramo na tem mestu tudi mi združenju v Kranju, zlasti pa tajniku Kožmanu izreči za njegovo pomoč svojo iskreno zahvalo.

Končno navaja poročilo še sestavo uprave in ustanovitev združenja trgovcev v Škofji Loki.

Da je kranjsko združenje eno najbolj delavnih združenj, je njegovo poslovno poročilo v resnici dokazalo.

Računski zaključek

za poslovno leto 1936, ki izkazuje din 169.806'18 dohodkov ter 155 tisoč 853'17 dinarjev izdatkov, torej din 13.953'01 prebitka, je bil soglasno odobren.

Na predlog nadzorstvenega od-

bora je bila izglasovana upravi in nadzorstvu razrešnica.

Konzorcij Trgovskega lista

Tajnik Zmago Kožman poroča o pravilih konzorcija »Trgovski list« ter o predlogu uprave, da združenje vstopi v konzorcij s tremi deleži po 1000 din, kateri izdelek bi se kril iz premoženja. Po krajši debati, v katero so posegli gg. Adolf Kern, Anton Grajsar, Kerčon, Čelnar, Jazbec, Indihar, Križnar, zbornični svetnik Gorjanc, Rozman itd., se soglasno sklene, da pristopi združenje h konzorciju s tremi deleži v smislu predloga uprave združenja.

Nato prečita tajnik združenja predlog novega proračuna za leto 1937., in sicer proračun materialnih izdatkov za 8 mesecev in osebnih izdatkov za 6 mesečno dobo. Predvideni izdatki po proračunu znašajo za omenjeno dobo 48 tisoč dinarjev in prav toliko tudi dohodki.

Proračun se je sestavil za 8. oz. za 6 mesečno dobo, ker se je novo škofjeloško združenje odcepilo šele z majem mesecem in ker bo osebe kranjskega združenja vodilo poslovanje novega škofjeloškega združenja do konca junija.

Vpisnina, ki jo plačujejo na novo vstopivši člani, bi ostala v glavnem na dosedANJI višini in se premeni le točka 7 dosedanje vpisnine in vstavi nova opomba z besedilom:

»Sinovi in hčere, žena ali mož, ki prevzamejo že obstoječi obrat od svojih staršev ali zakonskega druga, uživajo 75% popust na vpisnini, ki je določena za dotični obrat.«

Članarina se pobira na lanskim podlagi in višini. Za kontrolno službo se predlaga 20% povešek članarine. Člani lesnega odseka plačujejo za Osrednji lesni odsek poleg ostalega še letni prispevek din 20.—

Izven rednega proračuna je odobrili še izdatke, ki gredo skupno z združenjem v Škofji Loki, in sicer materialne do 30. aprila, osebnine do 30. junija.

Predsednik da predlog uprave v razpravo. Na kratko pojasnilo g. Rekarja glede zvezne doklade je bil proračun z vsemi dodatki soglasno sprejet.

Odobritev pravilnika lesnega in špecerijskega odseka

Tajnik združenja poroča, da posluje pri združenju lesni odsek že pet let, nima pa še od Zbornice potrjenega pravilnika. Prav tako se je na sestanku špeceristov dne 19. maja sklenilo, da se ustanovi poseben špecerijski odsek z nalogi, da obravnava vse zadeve, ki spadajo v to stroko, poseben za to izvoljen odbor. Izdelan je bil pravilnik tudi za ta odsek. Oba pravilnika se prečitata in soglasno sprejmeta.

Sprememba pravil

Uprava je predlagala, da se pravila združenja deloma izpreme, in sicer:

čl. 9, ki govori o prostovoljnem članstvu. Na koncu tega člena se vstavi novo besedilo:

»Tak član ima samo aktivno volilno pravico.« Na koncu prvega odstavka čl. 3. se vstavi besedilo:

»Tako so člani tega združenja tudi pogrebni zavodi, kopališča, podjetja za dajanje informacij in posredovalnih poslov za poravnavanje med dolžniki in upniki.«

V čl. 23. se vnesejo izpremembe v tem smislu, da se zniža število članov uprave od 10 na 7, oziroma od 6 na 4 namestniki, ker se je število članov z odcepom Škofje Loke znatno znižalo.

Prav tako je bilo znižano število članov nadzornega odbora od 5 na 3.

Število članov občnega odbora se je znižalo od 5-7 na 3-5. (Cl. 35.)

V čl. 31. se je izpremenilo uvodno besedilo, ki se odslej glasi: odbori ali odseki.

Združenje sestavi stalne odbore ali odseke za naslednje stroke svojih članov: a) z lesom, b) s špecerijo. Ti odbori ali odseki razpravljajo itd. ...

K čl. 36. se vstavi kot nov odstavek glede možnosti osnovanja pomočniškega odbora pri združenjih.

Cl. 38. se spremeni in se odslej glasi:

»Vpisano, ki jo plačujejo novi člani po vstopu v združenje, določa redna letna skupščina.«

Predsednik da predlog za navedene spremembe pravil v razpravo. Spremembam, posebno pa dodatku k čl. 9. ugovarja Adolf Kern.

Ker se nikdo več ne javi k besedi, da predsednik predlog na glasovanje ter se vse izpremembe sprejmejo z enim glasom proti.

Med samostojnimi predlogi je važen predlog, ki ga je stavilo poverništvo združenja v Trzinu. Ta predlog se glasi:

»Kot funkcionarji združenja naj se volijo le na skupščini navzočni člani, nikakor pa ne oni, ki za združenje nimajo toliko zanimanja, da bi se skupščine tudi osebno udeležili.«

Ta predlog je bil soglasno sprejet, toda z dodatkom, da se morejo voliti tudi oni člani, ki so svoj izostanek od skupščine opravičili.

Volitve

Predsednik obrazloži volilni postopek ter prosi predlogov, ali se naj volji z vzklikom ali z listki. Soglasno sklene občni zbor, da se volji z vzklikom.

Nato prekine predsednik zborovanje za pet minut v svrhu razgovora in sestave list.

Po preteku odmora se prijavi k besedi bivši predsednik združenja Fran Sirc, ki v kratkih in jedrnatih besedah poroča o poteku sej uprave, ki so bile vedno sperazumne in soglasne. Apelira na navzočne, da so solidarni in enotni, ker le tako je možen uspeh. Zaujačuje se izvolitvi za častnega člana ter predlaga, da se pošljejo pozdravi novemu združenju v Škofji Loki. Izjavlja tudi, da bo tudi v bodoče organizaciji vedno na razpolago s svojo pomočjo ter zaključuje z besedami: »V edinstvi je moč.« (Zivahno odobravaje.)

Predsednik se g. Sircu za njegove bodrilne besede zahvaljuje.

Predsedstvo zborovanja za volitev predsednika in podpredsednika prevzame Franc Globočnik.

Po krajši debati je prodrl predlog g. Križnarja z večino glasov, proti so glasovali samo trije člani, v smislu katerega se izvoli za predsednika Berjak Franc, za podpredsednika pa Adamič Anton.

Novi predsednik Franc Berjak se za izkazano zaupanje zahvali in obljublja, da bo vse svoje sile dal združenju na razpolago, prosi pa tudi članstvo, da mu pri delu pomaga. Nato zopet prevzame predsedovanje skupščine.

V upravo so bili soglasno izvoljeni sledeči gg.: Matija Kokl, Franc Globočnik, Janko Gasperlin, Rudolf Hlebs, Ferdinand Kokalj, Ivan Savnik in Lovro Ferjanc.

Kot namestniki pa: Ivan Rekar, Alojz Grims, Ivan Rozman in Ivan Hrasti.

V nadzorni odbor: Albin Jazbec, Ivan Kern, Otmar Colnar, kot namestnika pa Franc Zaplotnik in Drago Fuchs.

V častni odbor: Ivan Engelsberger, Ciril Pire in Alojzij Paulin.

Kot delegati za zvezno skupščino: Franc Berjak, Anton Adamič, Franc Globočnik, Rudolf Hlebs in Franc Gorjanc.

Namestniki: Albin Jazbec, Ferdinand Kokalj, Ivan Savnik, Matija Kokl in Drago Fuchs.

Lesni odsek

Za načelnika je bil izvoljen Franc Gorjanc, kot odbornika pa Ivan Rozman in Anton Verbič.

Špecerijski odsek

Načelnik Franc Ahačič, podnačelnik Franc Globočnik, odborniki: Ivan Rekar, Alojz Grims, Franc Šober in Anton Grajzer.

Nato se javi k besedi zbornični svetnik g. Gorjanc, ki pozdravi zborovalce v imenu Zbornice za TOI, čestita novemu odboru, ugotavlja potrebo po slogi in enotnosti, poziva članstvo, da se v vseh svojih težkočah obrača na organizacijo ter želi združenju pri delu veliko uspeha.

Predsednik se mu za njegove besede zahvali ter ga prosi, da stoji združenju vedno ob strani in da težnje organizacije podpira tudi pri Zbornici.

Delegat Zveze trgovskih združenj tajnik Milko Gornik se zahvali predsedniku za pozdravne be-

sede, sporoči skupščini pozdrave zveznega predsedništva, čestita novo izvoljeni upravi ter nato v ognjevitih besedah poroča o delu Zveze, Centralnega predstavništva, težkočah našega gospodarstva ter ugotavlja napake, ki onemogočajo napredek trgovine, dotakne se davčnega in krošnjarskega vprašanja, poslovanja »Ta-ter itd. Končno obrazloži program, ki se bo predelal na letošnjem vsedravnem trgovskem kongresu v Zagrebu.

Skupščina je njegovemu govoru burno pritrdjevala in predsednik je z zadoščenjem poudaril, da je Zveza s srečno zasedbo tajniškega mesta postala res naša prva borbena organizacija, zato prosi zveznega tajnika, da se delo Zveze na tej poti nadaljuje v korist vsem trgovskim organizacijam v Sloveniji.

G. Globočnik poroča o poslovanju davčnega odbora ter se v imenu članstva zahvaljuje g. Gorjancu za njegovo uspešno zastopanje tr-

govskih interesov pred reklamacijskim odborom.

Prav tako se na predlog g. Globočnika soglasno sklene poslati pozdravna brzojavka in zahvala drugemu članu reklamacijskega odbora Albinu Smrkolju.

G. Gorjanc pojasnjuje postopanje pred reklamacijskim odborom ter poziva članstvo, naj se za sestavo pritožb obrača na pisarno združenja.

Predsednik Berjak poroča o razpravi glede načrta novega trgovinskega zakona pred narodno skupščino ter ugotavlja požrtvovalno in uspešno delo narodnega poslanca Ivana Mohoriča, kateremu edinemu gre zahvala, da so se nekatera določila spremenila tako v prid trgovstva kakor splošnega narodnega gospodarstva. Njegov predlog, da se pošlje gen. tajniku Ivanu Mohoriču zahvala, je skupščina soglasno sprejela.

Z zahvalo vsem udeležencem in zastopnikom je nato predsednik zaključil skupščino, ki je potekla vseskozi stvarno in složno.

Občni zbor naše matične organizacije 37. občni zbor Slov. trg. društva „Merkur“ v Ljubljani

Vse organizacije, ki danes zbirajo sile slovenskega trgovstva in ki branijo njihove interese, so izšle iz Slov. trg. društva »Merkur« v Ljubljani. Tako bogati so bili vedno impulzi, ki jih je dajalo trg. društvo »Merkur« slovenskemu trgovstvu, tako silno uspešno je bilo vedno njegovo delovanje. Že samo zato pa mora biti občni zbor naše matične organizacije za slovensko trgovstvo pomemben dogodek in čas je, da bi se tega zlasti ljubljanski trgovci v vedno večji meri tudi zavedali.

Ceprav pa je oddalo društvo »Merkur« vse polno svojih funkcij že drugim organizacijam, je še vedno ostalo zanj mnogo koristnega in nujno potrebnega dela, ki ga društvo v skladu s svojimi svetlimi tradicijami tudi zvesto in neutrudno opravlja. Omenjamo tu predvsem njegovo prosvetno delo

s prirejanjem stalnih poučnih tečajev, ki imajo vedno lepše uspehe. Zlasti pa je treba s priznanjem omeniti glasilo društva »Trgovski tovariš«, ki je edina slovenska gospodarska revija in ki pod spretnim vodstvom urednika Kavčiča dela čast trgovstvu. A tudi karitativno delo društva »Merkur« zasluži priznanje.

Znova apeliramo zato na trgovce in na pomočnike, da se v večjem številu oklenejo naše matične organizacije in da tudi požrtvovalno delujejo.

Občni zbor Slov. trg. društva »Merkur« je otvoril v ponedeljek zvečer njegov zaslužni in vzorno požrtvovalni predsednik dr. Fran Windischer. Po konstataciji sklepčnosti in pozdravu navzočih je takoj prešel na dnevni red in podal poročilo predsedstva.

Poročilo predsednika dr. Windischerja

Uvodoma svojega stilistično dovršenega in vsebinsko bogatega govora se je najprej dotaknil težav, ki se pojavljajo v delu stanovskih organizacij. Splošno se mora konstatirati, da zadnja leta zanimanje za delo stanovskih organizacij pada. To se opaža celo v prisilnih organizacijah, tem bolj pa v prostovoljnih.

Brez vsakega solzavega jadikovanja je to vendarle treba konstatirati, da se spozna, kako težavno je delo v takšnih razmerah.

Slov. trg. društvo »Merkur« deluje že 37. leto in brez domišljavosti se more reči, da so bila leta njegovega delovanja polna dragocene vsebine in lepih uspehov. Sededa pa se je od takrat, ko je naše društvo nastalo, pa do danes delo znatno izpremenilo. Cela vrsta trgovskih organizacij je nastala po naši pobudi in našem prizadevanju. Njih razvoja in napredka smo odkritosrčno veselili. Nato je prešel predsednik dr. Windischer na opis sedanjega dela društva, omenil zlasti poučne tečaje društva, publikacije, ki jih izdaja in posredovalnice za službe in mesta. Z apelom na vse trgovstvo, da se bolj poslužuje posredovalnice, je zaključil ta del svojega poročila, nato pa podal široko zasnovan in temeljito izdelan referat.

o naših gospodarskih razmerah,

ki ga objavljamo v celoti.

»Odkar smo bili zadnjič zbrani na svojem letnem običnem zboru,

dreg, v katerih se je kar preveč zahtevala za vse mogoče zlo državna pomoč in vodstvo po državni roki. Naši kraji niso nikdar dobro opravili in ne bodo, kadar bo gospodovalo birokratično centralno vodeno gospodarstvo, makar načrtno. Podporne akcije so pač potrebne, kadar se podirajo temelji in poje zvon sile. Morejo pa biti le prehodne inčasne. Obneso se take mere samo tam, kjer je vodilni aparat dovršen in kos svoji nalogi, moralno in strokovno. Gospodarski pobirovci bodo komaj kje mogli trajno zadovoljivo voditi gospodarstvo, čim nastopijo normalne razmere.

V spominu in v kosteh imamo čase, ko so v veliki vojski oficirji komandirali obratovalnice in prodajalnice. Poseganje državne oblasti v gospodarstvo vodi neogibno do naraščanja birokratizma z vsemi bridkimi posledicami. Rada pristopa birokratska gospodovalnost, ki more postati smrtna ovira gospodarskemu razvoju. Med obedom prihaja večji tek in tako vidimo, da skušajo dobiti birokratije v roke celo take stroke, ki centralno vodene ne morejo dosledno voditi do drugega kakor do nezadovoljnosti v prizadetih krogih. Vzemi tiskarsko stroko, šolske knjige, učila, prodajo žita in živine ter sadja.

Te vrste poskusi so posebno nevarni, če vlada v posameznih delih države tako glede jezika kakor načina življenja velika pisanost. So panoge, za katere je v izrednem času treba sodelovanja, večsili tudi močne in zavedne kontrole državne roke. Praviloma, in vobče vzeto pa dosedanje izkušnje vespovsod po svetu nikakor ne dokazujejo, da prinašajo birokratični ukrepi in birokratsko vodstvo gospodarstvu resnično blagostanje in srečo. To so vse pripomočki v silo. Ziva praksa tako kaže. Prihaja za objektivno gospodarsko sodbo tudi še prevažen moment v pošte, da morejo tisti, na katerih račun gredo koncem konca vsi taki poizkusi in take novosti, dobiti pravico, da izvedo, za kakšno ceno taki poizkusi prinašajo koristi in ali ni pomoč kar drago plačana!

Navadno ni podatkov za presodbo, ali in v koliko je bila prevzeta gospodarska skrb koristna, ali se je izplačalo vzeti nase bremena in denarne žrtve. Takih računskih poročil navadno niti pravočasno niti nepravočasno ni dobiti! Po kanalih pač prihajajo razne vesti, po navadi potvorbene in pretirane, ali vse to resnici ne služi. Glede

računov smo postali kar manj občutljivi ne samo pri gospodarskih podjeljih pod državnim vodstvom, marveč tudi v upravnih panogah javne roke sploh. Kdor želi veliko jasnosti in je preveč zvedav, se lahko zamuri in rado pada v nemilost. Po svetu vidimo, kako hitro dobe tudi najbolj zgovorni ljudski prijatelji apetit za nekontrolirano gospodarstvo, čim so dobili krmilo.

Eksportna trgovina je bila navadno predmet skrbne nege. Po vseh državah so se vedno trudili, da z žrtvami te ali one vrste celo na škodo domačega konsuma pospešujejo prodajo v tuje kraje. Umevno, le tako se dobi protiračun za nakupe v tujini. Pri nas je obratno. Pri nas izvoznik, ki ima mnogo tveganj na tujih tržiščih, ne dobi prave kupnine, ampak tisto, ki mu jo predpišejo takaka mesla, ki bi bila pač v prvi vrsti poklicana ugodovati in podpirati trgovino v tujih krajih. Drugod vidimo premije na najrazličnejše načine, pri nas doživljamo eksportne globe. Prav je, učiti se od sosedov, ali pri tem učenju bi gospodarski svet želel, da se navzamemo tega, kar je dobro in koristno. Kdor pozna praktično gospodarsko življenje in njega tegobe, se včasih v resnici čudi, da pri nas še ni ubita podjetnost in tvegavost. V resnici moramo biti mi nenavadno gospodarsko močni, da naše gospodarsko telo prenaša toliko kvarnih ukrepov in gospodarskih grehov. Dobimo ustanovo, ki je na sebi dobra, ali obdamo jo s privilegiji, ki predstavljajo breme za celokupnost.

Valutne težave in želja pospeševati tujski promet so privedle do takozvanih potovalnih valut. Po celem svetu je običaj, da so takozvane turistične valute ceneje nego drug denar. Po pravici, ker je z akreditivi v tujem svetu zvezanih dosti neprilik, predvsem prihaja zamuda časa. Kdor hoče v Italijo, dobi v Avstriji turistične lire znatno ceneje. Za 25/60 šilinga 100 lir. V Švici za 20/80 frankov 100 lir. Pri nas je na trgu dovolj ponudbe za lire po 2/20 din, in tudi ceneje, turistične lire pa večje 2/50 din. Vpraša se, komu v dobro, zakaj tako, če se pri tem pomisli, da je v Italiji treba plačati še za realizacijo akreditiva 1 1/2 %. Pri prodaji vozovnic morajo potniki plačevati še višje tečaje za tuj denar in vendar ne potejejo samo gmojni ugodniki.

Nato je govoril predsednik dr. Windischer o starostni preskrbi trgovskih uslužbencev, a tudi o težkem socialnem položaju, v katerega je zašel marsikateri samostojni trgovec in podjetnik. Ta del njegovega govora priobčimo prihodnjič v celoti.

Svoje poročilo je zaključil z naslednjimi besedami:

»Smatramo danes za svojo dolžnost, da se hvaležno spominjamo tistih mest in zastopov, ki so z umevanjem podpirali naše nehalno prizadevanje in delo. Iskreno zahvalo izrekam g. banu dr. Marku Natlačenju za ponovno podporo našim izobraževalnim napravam. Hvaležni smo za velikodušno podporo Zbornici za TOI in zlasti njenemu predsedniku g. Ivanu Jelačinu, Zvezi trgovskih združenj in njenemu predsedniku g. Josipu J. Kavčiču, Združenju trgov-

Rogaška Platina

cev v Ljubljani, njegovima predsednikoma g. Karlu Sossu in g. Viktorju Medenu. Hvaležni smo za kolegalno podpiranje našega prizadevanja spošтовanemu tajništvu Zbornice za TOI, prav posebno zahvalo moram izreči g. Alojziju Šmucu, ki je kot tajnik Združenja trgovcev naš ljubi sosed, vedno postrežljiv nasproti naši pisarni s svetom in dejanjem. Trudili smo se, da so naši odnosi s tovariškimi organizacijami gospodarjev in sotrudičkov pristrčni ter nas je vedno veselilo koristno in zivahno delo Pomočniškega zbora ljubljans-

skega in Društva izložbenih aranžerjev. Gospodom časnikarjem naših dnevnikov in uredniku »Trgovskega lista« smo dolžni posebno zahvalo! Hvaležni smo jim za izdatno podporo in jih prosimo, da nam ostanejo tudi v bodoče dobri prijatelji.

Z glasnim odobravanjem so zborovalci sprejeli poročilo predsednika.

Nato je podal tajniško poročilo tajnik g. Anton Agnola. Njegovo lepo poročilo priobčimo o daljšem izveščku prihodnjic.

Sledilo je blagajniško poročilo Josipa Kreka. Iz njegovega skrbno sestavljenega poročila posnemamo, da je imelo društvo 117.280 din dohodkov in 114.925 din izdatkov, torej 2.365 din prebitka.

Njegovo poročilo, ko tudi pred-

log nadzorstva, da se podeli upravi razrešnica, je občni zbor sprejel soglasno.

Sledile so volitve. Soglasno in z aplavzom so bili izvoljeni: za predsednika zopet dr. Fran Windischer, za I. podpredsednika Albin Smrkolj, za II. podpredsednika Anton Skrajnar.

Enako je bil soglasno izvoljen tudi ves prejšnji stari odbor, na novo pa Aleksander Železnikar in dr. Majaron, ki pa še nadalje ostane predsednik razsodišča. Za pregledovalca računov sta bila izvoljena Fr. Zelenik in Ivan Železnikar.

Ker ni bil vložen noben samostojni predlog in se pri slučajnostih ni nihče oglašil k besedi, je zaključil predsednik dr. Windischer občni zbor.

nagradilo predavateljico in organizacijo razstave z iskrenim in dolgotrajnim ploskanjem, ki je res docela zaslužno. Priznati je treba, da ta monumentalna razstava dosega dejansko večji učinek, nego se je od nje pričakovalo po skromni pripravi in reklami. Zato pa naj se naši širši javnosti omogoči ogled te razstave še po 5. juniju. Kakor čujemo, se razstava podaljša na prve dni velesojma, da jo bodo mogli obiskati in videti tudi še posetniki velesojma z dežele, pa tudi tujci, ki naj vidijo v Ljubljani vse, kar jim more nuditi lepega in domačega.

Politične vesti

Nj. Vis. knez-namestnik Pavle se je na povabilo predsednika franc. republike Lebruna ustavil v Parizu, kjer je imel številne razgovore z vodilnimi francoskimi in drugimi državniki.

»Svet mora opustiti blazno oboroževanje ali pa bo lepega dne pred krizo, kakršne še ni bilo.« Tako je dejal nihče drugi ko Mussolini nekemu ameriškem časnikarju. Dostavil je, da bi imel predsednik Roosevelt prav gotovo uspeh, če bi sklical razorožitveno konferenco. Mussolini je nadalje mnenja, da se mora sedanja kriza nehati v vojni ali splošni gospodarski katastrofi. Balaarskih otokov ne bo Italija zadržala, ne bo pa tudi dopustila zmage komunistov v Španiji. Splošen mirovni pakt da je nepotreben, ker zadostuje, če jamčijo za mir Francija, Italija, Anglija, Nemčija in Poljska.

Za predsednika skupščine Zveze narodov je bil izvoljen dr. Ruždi Arras, kar pomeni velik uspeh Balkanske zveze in Male antante.

Na seji Sveta Zveze narodov je bil Egipt soglasno sprejet v Zvezo narodov.

Angleška vlada je glede Španije predložila Zvezi narodov naslednji kompromis: 1. Londonski odbor za nevmešavanje naj pozove vse svoje člane (tudi Italijo in Nemčijo), da odpokličejo svoje ljudi iz Španije. 2. Z. N. naj izvršitev odpoklica tujih prostovoljcev nadzira. 3. Sklepe naj se posebni sporazum, ki bi zagamčil tajnost števila odpoklica-

nih prostovoljcev. 4. Valencijska vlada naj smatra za španske državljane samo one tujce, ki so prišli v Španijo še pred izbruhom državljanske vojne.

Španska delegacija pod vodstvom bivšega zun. ministra del Vaye je predložila Zvezi narodov belo knjigo, v kateri obtožuje na podlagi številnih dokumentov italijansko in nemško vlado, da sta z aktivnim podpiranjem gen. Franca kršile nevtralnost. Zato zahteva, da se Italija in Nemčija obsodita.

V Londonu zaseda britanska imperialna konferenca. Avstralija je predlagala, da se združijo vse sile britanskega imperija na morju, v zraku in na vodi. Kanada pa je izjavila, da se zaradi svojega posebnega položaja more vezati samo na to, da bo vedno skrbela za obrambo svojih mej. Nemški listi pišejo, da poteka imperialna konferenca čisto v duhu vedno večjega oboroževanja.

Med Baldwinom, ki bo v petek odstopil, in Chamberlainom, ki bo njegov naslednik, je bil dosežen popoln sporazum glede sestave nove Chamberlainove vlade.

Madžarska vlada je poslala na Zvezo narodov zahtevo, da se ji vrnejo vse njene suverene pravice, to je v prvi vrsti pravica, da se svobodno zopet oboroži.

Dr. Schacht bo zahteval pri svojih pogajanjih s francoskimi političnimi in gospodarskimi ljudmi naslednje tri stvari: 1. nemške dolžniške obveznosti naj se revidirajo, da bi se okrepila nemška devizna rezerva. 2. Nemčiji se naj zagotovijo njeni gospodarski interesi v francoskih kolonijah, ki so bile prej last Nemčije. 3. Nemčiji naj se poviša blagovni kredit. Ker nimajo francoska industrija posebnih interesov, da se ugodno zaključijo francosko-nemška gospodarska pogajanja, dokler traja nemška avtarkija, ni dosti upanja, da bodo nemške zahteve od Francozov sprejete.

Velikanske narodno socialistične demonstracije so bile na Dunaju ob priliki rokometne tekme med Nemčijo in Avstrijo. Prodanih je bilo 42.000 vstopnic, več ko tri četrtine gledalcev je demonstriralo za narodni socializem. Poskusi pristašev vladne patriotske fronte, da bi priredili protidemonstracije, so se čisto ponesrečili. Po tekmi je prišlo o pretepu in so šele motorizirani oddelki vojske mogli napraviti red. Dunajska policija je prepričana, da se bo v Avstriji zo-

SLOVENIA-TRANSPORT Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18,
37-19, earinska pisarna
24-19 po uradnih urah

PREVOZI

vsake vrste blaga — krajevni, medkrajevni prevozi — zbiranje robe — preselitve s pohištvenimi vozovi v tu- in inozemstvo. Informacije brezplačno.

pet začelo oživljeno delovanje narodnih socialistov.

General Franco se je spozabil do barbarske groznice, ki bi jo nedvomno tudi uresničil, da bo uničil ves baskiški narod, če se mu ta ne pokori. Upamo, da bo kulturni svet na ta barbarizem vsaj platonično reagiral.

Van Zeelandova akcija za sklicanje svetovne gospodarske konference se presoja vedno bolj pesimistično, ker razmere v svetovnem gospodarstvu in tudi v zunanji politiki še niso tako dozorele, da bi bila takšna konferenca mogoča.

Predsednik Roosevelt je predložil ameriškem kongresu poslanico, v kateri predlaga, da se uvede 40-urni delavnik in da se določi kot minimalna mezda 16 dolarjev na teden.

Statistika pokojninskega zavarovanja

Število zavarovancev pri Pokojninskem zavodu je l. 1936. naraslo za 536 na 10.909. (V Dalmaciji je bolj naraslo ko v Sloveniji, kar znova dokazuje, da je gospodarski položaj Slovenije slabši ko drugih pokrajin.) Vsi prejemki moških zavarovancev so znašali 191.650.800 din (l. 1935 184.977.600 din) ali 23.074 (l. 1935. 23.412 din) na enega zavarovanca.

Prejemki zavarovank pa so znašali 44.304.000 din (l. 1935 42.594 tisoč din) ali na eno zavarovanko 14.246 din (l. 1935 14.410 din). Položaj zasebnih nameščencev se je torej lani poslabšal.

Razstava slovenske ženske knjige

V torek se je odprla v Trgovskem domu v Ljubljani razstava slovenske ženske knjige. Organiziralo je razstavo Splošno žensko društvo, odprla pa je razstavo predsednica slovenske sekcije Zveze jugoslovanskih društev gospa Minka Govekarjeva ob navzočnosti mnogih zastopnic društev in zastopnikov tiska.

Razstava je napolnila vso veliko dvorano. Šest dolgih vrst miz težijo knjižna dela, revije, časopisi, rokopisi in spominki iz raznih dob ženskega delovanja pri nas. Med temi dragocenimi predmeti so mnoge starine, ki sicer niso več dostopne, razne redkosti velikega pomena in ki jih je treba priti pogledat. V knjižni produkciji pa seveda prevladuje mladi svet in se kaže vedno bolj obraz našega časa, v katerem posega žena očitno vedno odločneje v vse odtenke družbenega življenja in delovanja. Ob stenah je nekaj dragocenih predmetov v omarah, med njimi najodličnejša in najzanimivejša

poročna obleka in okras Josipine Turnograjske. Stene krasi okrog petnajst krasnih oljnatih slik in podob naših umetnic Piščančeve, Zupančeve, Šantlove i. dr. Omeniti moramo še posebej portrete zaslužnih žen od Lujize Pesjakove, Turnograjske, Pavline Pajkove do najmlajših književnic in organizatoric. Kljub obilici blaga je razstava pregledno urejena in okusna, kar ima še svoj pomen, čeprav je pri ženskah samo po sebi razumljivo.

Zanimanje in ponos našega žentstva na to njihovo razstavo se kaže tudi v lepem obisku, posebno pa v zanimanju za predavanje gospodične prof. Zlate Pirnatove minulo sredo, ko je svojim poslušalkam v krasnem in zgoščenem pregledu opisala ves razvoj ženske zavesti in kulturnega dela zadnjih sto let. Ona je tudi sestavila diagrame, ki prikazujejo knjižno produkcijo slovenske žene, sedem velikih tabel, in jih po predavanju osebno pojasnjevala. Občinstvo je

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš nadvse ljubljani soprog, oče, ded in praded, gospod

FELIKS URBANC

VELETRGOVEC IN POSESTNIK

27. maja v svojem 87. letu po kratki bolezni za vedno zatisnil svoje trudne oči.

Nepozabnega pokojnika smo pokopali v petek 28. maja ob 6. uri popoldne na pokopališču pri Sv. Križu.

Sv. maša za pokojnega se bo darovala v ponedeljek 31. t. m. ob 10. uri dopoldne v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

LJUBLJANA, 28. maja 1937.

FANI URBANC roj. KRISPER
soproga

FRANC in JOSIP URBANC
sinova

ALMY URBANC roj. SOUVAN
LUITA URBANC roj. STARÈ
snahi

MICI PERDAN roj. URBANC
hči

ENA KOSLER roj. URBANC
vnukinja

OSKAR KOSLER, soprog vnukinje

HUBERT in RENEE KOSLER
pravnuka

† Feliks Urbanc

Po zaključku lista smo prejeli žalostno vest, da je umrl ugledni ljubljanski veletrgovec gospod Feliks Urbanc. Spominu zaslužnega trgovca se bomo oddolžili v prihodnji številki.

Na naslov radijske uprave

Ze pri pogrebu Mateja Hubada in sedaj zopet pri pogrebu Ivana Prijatelja je napravilo zelo mučen vtis, da se naša radijska postaja ni potrudila, da bi poslovnice govorile tem velikim možem prenasala po radu in postavila zvočnike, da bi ljudje slišali te formalno dovršene govore.

Naj se ne izgovarja radijska uprava, da je bil program že naprej določen, kajti v takšnih izrednih urah, ko se slovenski narod poslavlja od svojih največjih mož, se oziri na določeni, vrhu tega čisto vsakdanji program oddajne postaje že smešni, če ne dokaz, da uprava svojih nalog pravilno ne pojmuje. V takšnih izrednih prilikah se mora pokazati enotnost slovenskega naroda in nihče ne more te enotnosti tako jasno podati vsemu svetu kakor radijska postaja.

Kdaj bomo dobili zopet moža kakor je bil Matej Hubad, kdaj bomo zopet imeli vodnika kakor je bil Ivan Prijatelj! Slovenska javnost je to težko resnico dobro občutila in obžalovati je, da je ni občutila tudi naša radijska postaja.

Tem bolj moramo to obžalovati, ker za volitve, za razne prireditve, katerih kulturna vrednost je večsah tudi že dvomljiva, je radijska postaja vedno zelo uslužna.

Ko to pripominjamo, pa moramo naglasiti, da nočemo očitati, temveč samo doseči, da se vsaj v prihodnje takšne napake ne bodo več ponovile.

Doma in po svetu

Minister za gozdove in rudnike Gjura Janković je na zboru JRZ v Osijeku izjavil, da obstojita v Jugoslaviji samo dva politična bloka, in sicer JRZ ter skupina bivše HSS.

Neka skupina zagrebških intelektualcev je izdelala načrt, po katerem bi se vsa država razdelila na pet upravnih enot. Dr. Maček je nato izjavil, da nikakor ne more smatrati ta načrt kot podlago za ev. pogajanja o notranji ureditvi naše države.

Naš vojni minister gen. Marić si je v spremstvu čl. vojnega ministra ogledal škodove tovarne v Plzinju. Na banketu, ki je bil prirejen njemu na čast, je bilo izrečenih več iskrenih zdravic o nezlomljivem čehoslovsko-jugoslovanskem prijateljstvu.

V Ljubljani je umrl Josip Jakopič, predsednik obrtne banke v Ljubljani. Pokojnik je dolgo vrsto let vodil renomirano trgovino z zeljem ter bil znan izvoznik zelja. Slovel je tudi kot odličan gospodar in kot srčno dober človek. Posebno je bil znan kot velik prijatelj prirode in velik turist ter kolesar. Umrl je v starosti 74 let. Ljubljana ga bo ohranila v lepem spominu.

Deputacija slovenskih obrtnikov, ki so jo tvorili gg. Ogrin, Stojč in Bureš, je intervenirala pri pravosodnem ministru dr. Subotiću, da se obrtna dela v mariborski kaznilnici prepovedo. V tej zadevi so zaprosili za pomoč tudi ministra doktorja Korošca in dr. Kreka, ministra dr. Vrbančiča pa so naprosili, da bi se zavzel za zavarovanje obrtnikov in da bi ministrstvo izdatneje pospeševalo obrt ter strokovno naobrazbo. Povsod je bila deputaciji pomoč obljubljena.

Z redom jugoslovanske krone III. stopnje je bil odlikovan upokojeni načelnik trg. oddelka doktor Rudolf Marn. Čestitamo!

Pri zagrebški obrtni oblasti se je v sredo nadaljevala razprava zaradi pritožbe veleblagovnice »Ta-Ta« proti zapori njene podružni-

ce v Zagrebu. »Ta-Ta« zahteva nad 100.000 din odškodnine.

Na zadnji seji ljubljanskega občinskega sveta je bilo sklenjeno, da bo prihodnje leto zopet otvorjen prvi razred mestne ženske gimnazije.

Maloželezniška družba v Ljubljani je sklenila novo pogodbo s tvrdko Siemens-Schuckert-Werke, ki je bila solastnica družbe in kateri je morala mestna občina po pogodbi garantirati visoko obrestovanje. Družba je sedaj znatno popustila na svojih pravicah, da se je položaj maloželezniške družbe znatno izboljšal. Še vedno pa pomeni ljubljanski tramvaj za mestno občino težko breme.

Kolektivna pogodba je bila sklenjena med gradbenimi delavci in podjetniki. Pogodba velja za vso Slovenijo.

Ker prebivalci Sušaka v vedno večji meri nakupujejo stvari na Reki, je sklical župan Ružić posebno konferenco vseh gospodarskih skupin, da se to zlo prepreči. Nujno potrebni bi bili tudi energični ukrepi, da se potovanja v Trst in Postojno ne bi uporabljala predvsem za nakup italijanskega blaga. Zlasti so ti nakupi škodljivi, ker turisti navadno nakupujejo tudi manjvredno blago, ki ga pa plačujejo po visoki ceni.

Dr. Karel Kramarj, voditelj mladodetov v stari Avstriji, sedaj pa voditelj narodno demokratske stranke na čehoslovanskem, je umrl. Pokojnik je bil poleg Masaryka in Svehle največji češki politik, po zmagi mladodetov nad staročeši tudi voditelj českega naroda. V dunajskem parlamentu je slovel kot eden najboljših govornikov, pa čeprav je bil predvojni dunajski parlament znan po svojih odličnih govornikih. Kramarj je bil bojna natura, odločen Čeh, slavjanofil in brezkompromisni nasprotnik ruskega komunizma. Med vojno je bil skupno z dr. Rašinom obsojen zaradi veleizdaje na smrt, a se Avstrija smrtno obsodbe ni upala izvršiti. Bil je prvi ministrski predsednik Čehoslovanske po vojni, ni pa se mogel uživet v nove povojne razmere. Kramarj je bil iskren in resničen prijatelj Jugoslovancev ter je mnogo dobrega storil tudi za slovenske študente v Pragi. Bil je tudi velik ljubitelj umetnosti ter ustanovil v Pragi moderno galerijo, ki je Pragi v ponos! Velikemu patriotu bodi ohranjen tudi med Slovenci časten spomin!

Predsednik francoske republike Lebrun je v torek slovesno otvoril pariško svetovno razstavo. Ker pa razstava še ni gotova, bo odprta še ves mesec le po dve uri na dan.

Zasedanje narodne skupščine je zopet odloženo. Sedaj se govori, da bo narodna skupščina sklicana v začetku junija. Vest pa ni ravno preveč verjetna.

Huda nesreča se je pripetila pri Lepoglavi. Avtobus, v katerem so se vozili šolarji s šolskega izleta, je zavozil pred vlak. Vlak je zgrabil avto in ga vlekel s seboj 30 m. Več učencev je bilo ubitih, mnogo pa nevarno ranjenih. Šofer avtobusa je bil aretiran.

POZOR!

Trgovci in industrijalci! Elektro-instalacije, proračune, renoviranje in razna tovrstna popravila v mestu in na deželi izvršuje z imenom HAVLIČEK FRAN

Sv. Petra cesta št. 5
elektrotehnično podjetje
Telefon samo 34-21

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah, ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna

ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Nad Beogradom se je utrgal oblak ter povzročil večmilionško škodo.

Po informacijah iz Valencije bo sta oba nemška letalca, ki sta bila ujeta od Baskov in obsojena na smrt, zamenjana za dva sovjetska letalca, ki sta bila ujeta od Francoskih čet.

Francoska vlada je odobrila nov kredit 5 milijonov frankov za čim hitrejšo evakuacijo prebivalstva iz Bilbaa.

Cenjene trgovce in industrialce opozarjamo na današnji inšerat Elektro podjetja Havliček Fran, Sv. Petra c. 5. Pravilna in edina telefonska številka samo 34-21. To podjetje pa nima, niti je imelo, nič skupnega z bivšim likvidiranim obratom Hebein-brata Havliček Viktor in Maks na Starem trgu.

Radio Ljubljana

Sobota, dne 29. maja: 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Slovenska ura v leposlovju (prof. Vilko Novak) — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Veselo potovanje na Haval. Pisan večer po zamisli in besedilu V. Bitenca priredil in vodi J. Podgornik — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja, 30. maja: 8.00: Plošče — 8.30: Telovadba (vodi prof. M. Dobovšek) — 9.00: Čas, poročila — 9.15: Citraški koncert gđ. Elvire Zdravce — 10.00: Verski govor (g. Jože Jagodič) — 10.15: Prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Cirila in Metoda — 10.45: Plošče — 11.00: Prenos akademije iz Uniona: proslava majske deklaracije — 12.30: Trboveljski pevski »Jazz-kvartet« — 13.00: Čas, vreme, poročila, obvestila — 13.15: Trboveljski pevski »Jazz-kvartet«, vmes igra radijski orkester — 16.00: Plošče — 17.00: Kmet. ura: Gospodarski pomenki — 17.30: Prenos akademije iz Zidanega mosta — 19.00: Čas, vreme, poročila, obvestila — 19.30: Nac. ura: Etnografski muzej — 19.50: Prenos majniške pobožnosti iz trnovske cerkve v Ljubljani — 20.20: Slov. božja pota: Legenda o Črni gori pri Ptuj. Napisal Niko Kuret, izvajajo člani rad. igr. družine. Vodstvo: Ivan Pengov — 20.50: Koncert radijskega orkestra — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Originalna švicarska godba (bratje Malenšek).

Ponedeljek, 31. maja: 12.00: Valčki in polke (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Odlomki iz zvočnih filmov (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Lov v Jugosla-

viji — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Lahka glasba na dveh klavirjih (plošče) — 20.10: Socialno medicinsko razmotrivanje o vajenskem vprašanju II. d. (dr. Albert Trtnik) — 20.30: Slovenski skladatelji — orkestralni koncert (radijski orkester) — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Nar. pesmi (Fantje na vasi)

Tržna poročila

Zagrebski tedenski sejem

Dogon na zadnji zagrebški tedenski sejem je bil zelo dober, za 440 grl večji ko prejšnji teden. Čeprav ni bilo tujih kupcev na trgu, je bila vendar kupčija živahna, da so se cene deloma dvignile. Tako so se podražili voli I. vrste za 25, teleta pa za 50 par. Manj živahna je bila kupčija s prešiči. Cene krmil so ostale neizpremenjene. S krmili je bil trg dobro založen.

Dogon: 34 bikov, 545 krav, 104 junic, 112 volov, 54 juncev, 235 telet, 328 konj in žrebet, 604 prešiči, in 402 pujska.

Cene: biki po 4'25 do 4'50, krave za klanje po 3'30 do 4'50, krave za klobase po 2'50 do 3, junice za klanje po 3, 4 do 5, junice za rejo po 9'50 do 12'00 din (za žival), voli I. vrste po 5'50 do 6, II. vrste po 4'50 do 5, živa teleta po 7 do 8, zaklana po 10'25 do 11, rejeni prešiči po 8 do 8'50, mršavi po 7 do 7'25, zaklani po 10'75 do 11'50, pujski po 70 do 120 din za žival, lahki konji po 4 do 4.5 tisoč, srednji po 6 do 7.500, težki po 9 do 10 tisoč din za par, žrebeta po 1500 do 2500 din za grlo.

Detelja po 80 do 90, otava po 75 do 85, seno po 55 do 70, slama za steljo po 35 do 40 din za 100 kg.

Štev. 5096/37.

Nabava

Državni rudnik Velenje razpisuje za Prometno upravo drž. rudnika Zabukovca na dan 16. junija 1937 pismeno neposredno pogodbo za nabavo 50 komadov svedrov za premog, po skici. Ostali pogoji pri podpisnem.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 19. maja 1937.

Širite »Trgovski list«!

Ksilolitna tla

so za trgovske lokale, skladišča, kuhinje, kopalnice najprimernejša. Zahtevajte informacije in cene pri izdelovalcu

MATERIAL trg. dr. z o. z., **LJUBLJANA**
Telefon 27-16 Tyrševa c. 36c

Pleskarsko in sobo-slikarsko delo izvršuje po najugodnejših pogojih

Telefon št. 22-67

IVAN GENUSSI
LJUBLJANA

Gregorčičeva ulica št. 17c

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zavr.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi poizredno nizkih cenah: Salda-konto, štrace, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

TRGOVSKA HIŠA

v Radovljici, Glavni trg št. 21, enonadstropna, tik dekanjske cerkve, glavarstva in lekarne, se radi smrti ugodno prodaja.

Poizvedbe: Novak Albin, Maribor, Glavni trg

Dežne plašče in pelerine, iz gumiranega blaga in iz balonske svile, kakor tudi razne nepremojljive blagove na meter dobite v največji izbiri pri

F. I. GORIČAR, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 29

Obvestilo

Cenjene trgovce opozarjamo, da se je tvrdka **SITAR & SVETEK** preselila na Sv. Petra cesto št. 4 nasproti hotela »SOČA«

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

Izvoz v Francijo

V Parizu se snuje prodajna organizacija in stalna razstava jugoslov. vzorcev

Interesenti naj se obrnejo na naslov:

J. Lavrič, 15, rue Grande Chaumiere, Pariz

Najugodnejše vam nudi:

ementalski in trapistovski sir, čajno maslo znamke »Storžič«, kuhano maslo, eidamski sir: Mlekarska nakupovalna in prodajna zadruga Predosije pri Kranju r. z. z. o. z. Telefon: Kranj 74